

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELKÖS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, július 11.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az aranyember.

A képviselőház ülése.

Barabás és a választói.

Tiltakozás a pápaválasztáson.

A pápa haldoklása.

A politikai helyzet.

Aradi „kosaras-ügy“ a temesvári bíróság előtt.

Nagy szélhámosság Aradmegyében.

Lillenberg Jakabné szabadjában.

A meglenyegetett tanító.

A községi iskolák értesítője.

Világító órák a román templomban.

Tárca: Polacsek ur szerencséje. Irta: Ritt Gy.

Csarnok: A dektor úr. Irta: Szabó Ferenc.

Az aranyember.

Arad, július 10.

Egy nagyszabású szélhámosság története van megírva lapunk belsejében. Bárdy Vilmos állítólagos bányamérnök és aranybánya tulajdonos, nehéz ezreket vitt el Aradmegyéből, kihasználva egy csomó uri ember hiszékenységét és gyors meggazdagodási vágyát.

Valahonnét az isten háta mögül idevetődött a mi vidékünkre egy divatosan öltözködő idegen, aki affektált uri modorával, a svihákok biztos fellépésével, jó svádájával és kártyatalentumával csakhamar befogadásra talált a legjobb társaságokba. Névnem volt teljes, esküvő nem volt elég ünnepélyes, keresztelő nem volt elegáns, ha a meghívott vendégek sorában

ott nem diszelgett Bárdy ur az aranybányász, a kitünő ivó, a jól vasalt nadrágok királya.

A nagyhalmagy—Alváca környékének Timár Mihály egy hosszú esztendő azzal töltött el, hogy jól reprezentálja a maga szélhámos üzletét. Ugyilátszik, kitünően ismerte a jó vidék félszégeit, a mi társadalmunk léhaságát; és ami könnyű vér, ami jellemtelenség csak egyéniségében lakozott, azt befektett tőke gyanánt két kézzel szórta környezetére a modern iparlovag.

Talán nem is volt egészen véletlen, hogy éppen Kriványországot választotta ki működése szinteréül Bárdy Vilmos. Aradnak és Aradmegyének derék hire van messze földön. A megye egykori gavalér főpénztárnoka, Bács a vidám aótárnok, Böhm és többi jeleseink megcsinálták ama nevezetességünket, hogy itt marokkal mérnek bizalmat mindenkinek, ha bőven költi a pénzt, ha kedélyes asztaltárs, ha könnyelmű tétlenségével azt sejteti, hogy vagyonos ember, akitől várni lehet valamit s így barátságát keresni hasznos.

Az alvácai aranyember pompásan végezte dolgát. Az előmunkálatokra fordított egy év letelte után értékesíteni, készpénzre kezdte beváltani előkelő összekötéseit.

A kitünő gentlemann megszimatolta, hogy a vidéki urak melyikének van vállalkozási kedve, naiv kedélye és

hevevő pénze. Bizalmas óráiban aztán beavatta ezeket a könnyelmű meggazdagodás titkába. Es ugyan melyik könnyen hívó ember nem akar gazdaggá lenni néhány hét, néhány hó, vagy pár rövid esztendő alatt? A titokzatos idegen rejtelmes aranybányái sok-sok gyönyörű álmot hoztak a körösvölgyi hotvolé ábrándos, uri szempilláira.

Es Bárdy ur zsebében, bár még nem nyitotta meg aranybányáit, máris halomszámra gyűltek az aranyak.

Aztán egy darabig nem történt semmi. A bányamérnök ur külföldre utazott gépeket vásárolni, ahol bizony jó sokáig elmaradt, mert hisz tudnivaló, hogy aranybányákhoz finom szerszámok kellenek, s azokat nem lehet csak úgy nyakra-főre szedni össze.

Valamelyik esős nyári napon azonban bolondos dolog történt.

A körösbányái főszolgabírói hivatal táviratot kapott a bécsi rendőrségtől, melyben bizonyos Bárdy Vilmos nevű gyanus egyén felől kértek felvilágosítást, aki könnyelmű költsékesével és gyanutkeltő viselkedésével szemébe ötlött a bécsi rendőrségnek. A távirat természetesen német nyelven volt fogalmazva.

A körösbányái főszolgabírói hivatalban azonban nagystilű magyar hazafiak vannak, akik németül elvből nem értenek, s akik készek volnának inkább meghalni egy égő házban, semhogy meneküljenek, ha valaki németül kiáltja be az ablakon,

Polacsek ur szerencséje.

Irta: Ritt Gyula.

Egy emberrel ismerkedtem meg, ki a néha szépséges és néha vak Fortuna hiányos öltözködésének egyik csücskéje után kapkodott, mi azonban mindig kisiklott kezél közül. Mikor már belefáradt a játékba, elkeseredve ment föl a svábhegyre s a tornázásnak eddig még nem akceptált módja szerint akart egyenesítő kurát tartani.

A kura nem sikerült, az ág recscent, de még törés előtt a kötél elszakadt és Polacsek ur (így hívták új ismerősömet,) hiába rugta ki maga alól a földet, újra visszapottyant a magas régiókból.

— Kedves Uram! — mondtam neki, amikor fölsegítettem a földről, — hogy tudott ilyesmit elkövetni? Az öngyilkosság gyávaság, ha pedig csak mérlegelni akarta magát, akkor ment volna inkább a vásárcsarnokba! . . .

Polacsek ur tiltakozott.

— Én egy szerencsétlen flótás vagyok, én öngyilkos akartam lenni!

— De uram, ez rettenetes gyávaságra mutat. Bármily nehéz is legyen az élet — mondtam neki, — ne riadjon vissza a nehézségektől. Gyűjtsön erőt azok legyőzésére.

— Ah, lári-fári, nem ismeri ön az én bajomat; mit is igyekszik lebeszélni . . . Mint már az ilyenkor történni szokott, egy szó a másikat követte s Müller ur végezetül az élet-történetébe fogott.

— Tudja uram, már gyermekkorom óta üldöz a balsors. A családuknban két fiu volt. Ikrök voltak a szerencsétlenek; ezek egyike én vagyok. Midőn megszülettünk, atyám — Isten nyugtassa szegényt — befogatott a szánkóba és a pusztáról a legközelebbi plébániára vittek bennünket. A kereszttségben az egyik János, a másik Pál nevet kapott.

Az atyafiság nagyon jó hangulatban lehetett, mert rólunk félig-meddig meg is feledkeztek. Igazuk volt, hisz ugye tudtak volna belevonni bennünket a társalgásba. Midőn a templomból hazaértünk és bennünket a pólyáól kiemelték, kitűnt, hogy egyikünk — megfagyott. De melyik? ez volt most a legaktuálisabb kérdés. Az apám azt mondta, hogy én fagytam meg, anyám ellenben azt állította, hogy a fivérem.

Meglett a zavar. Sosem tudtak afőlött meg-egyezni, hogy János vagyok-e, vagy Pál?! Apám mindig Jánosnak szólított, anyám pedig Pálnak.

Gyermek-éveimről nem is akarok önnek említést tenni, annyit azonban mondhatok, hogy verést kettőért kaptam . . . Hosszu időn át dijnok voltam a tátrai vasutnál. Az igazgató hosszú, cingár ember volt, én meg vastag és ijedve tapasztaltam, hogy napról-napra kövőbb leszek. Valahányszor napidij emelést kértem, mindig a szemembe nevettek. Hát tehetek én róla, hogy hizok? Pedig Istenemre mondom, sokat koplalok.

Egyszer egy pártfogóra találtam, ki meg-

ígerte, hogy érdekemben beszélni fog az igazgatóval, csak adjam be a kérvényemet. Tudja mi történt akkor velem? Főlmondták a szolgálatot. S tudja miért? Azért, mert a kérvényem hátulján egy nagy zsírfolt volt. A kosztos aszsonyom libájának a foltja; pedig üres gyomorom a tanu rá, hogy én nem is ettem abból a libából.

— Hja! tisztelt barátom, mondta a protektorom, ha ön libaszir foltokkal diszít fel kérvényét s emellett inségét ecseteli, akkor nem lehet önön segíteni!

— Tréfálni méltóztatik, mondtam protektoromnak, hisz én még libát is alig látok, már hogy jutnék én libapecsenyéhez? Tán egy ártatlan petroleum vagy fagygy foltocska?

— Ugyan, vágott szavamba protektorom, ha az igazgató ur azt mondja, hogy az libaszir, akkor biztos lehet, hogy az libaszir. Egyéb-ként az igazgató ur szakértő ebben a dologban.

No mit szól ehhez uram? Mert ő szakértő volt, nekem felmondták a szolgálatot. De ez még nem minden, jön ezután még rosszabb is. Ön nem is tudja, hogyan jutottam a feleségemhez?

Egy szép holdvilágos nyári estén a város-lyigetben ülök s ép azon gondolkodtam, hogy melyik szatócsnál maradhatok adós a vacsorával, amikor egy ur lép elém s e szavakat intézi hozzám:

— Van ideje?

— Kérdés mire? — válaszoltam neki.

Erre ő előadta, hogy egy hölgygyel lett

hogy: „Tűz van!” A körösbányai főszolgabíró egyszerűen válasz nélkül hagyta a beesi rendőrség táviratát.

Rövid pár napra rá aztán levélbeli megkeresés jött Körösbányára Bécsből, melyben csodálkozásának ad kifejezést az ottani rendőség, hogy a magyar közigazgatási hatóság még csak feleletre se méltatta minapi táviratát, noha azóta tudomására jutott, miszerint Bárdy Vilmos ur nagyarányú szédelő, aki egyébként már tengeri uton van Amerika felé.

Lám, mégis csak igaz, hogy az alvácai aranyember jól választotta meg szélhámoskodása színhelyét. Munkájának sikerét még a hatóságok felületessége is előmozdította nálunk.

Ha Bárdy ur szereti a tréfát, bizony megtehetné, hogy New-Yorkból magyar nyelvű táviratot küld a körösbányai főszolgabírónak, melyben hitelezőinek drága egészsége felől kér részletes tudósítást. Erre a telegramra talán válaszol majd a főszolgabíró ur, mert adta teremtette, nem németül szól s így — közigazgatásképes.

**

A verbászi választás. Ujverbásról táviratozák: A Hadssy János dr. országgyűlési képviselő elhunytával megüresedett ujverbászi kerületben mára volt kitűzve a képviselőválasztás. Három jelölt volt: Vojnits István báró szabadelvű párti, Terék dr. függetlenségi párti és Grossmann Miksa szocialista programmal. Tíz órakor a szavazatok számaránya ez volt: Vojnits báró 140, Terék 23, Grossmann 24. — Egy második távirat szerint délben ez volt a szavazatok aránya: Vojnits 228, Terék 36, Grossmann 38. Vojnits báró megválasztása bizonyos. Az esti órákban a választás még mindig élénk érdeklődés mellett folyt. Este 8 órakor a szavazatok aránya ez volt: Vojnits 1318, Terék 318, Grossmann 243. Este háromnegyed 9 órakor hirdették ki az eredményt lelkes eljenzés között. Az eredmény szerint a verbászi kerület képviselőjévé Vojnits István báró választott meg Terék 418 és Grossmann 288 szavazatával szemben. Vojnits a választás befejezte után köszönetet mondott a választóknak bizalmukért.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 10.

Az obstrukciót ma Bedőházy János folytatta. Utána pedig erős, politikai pikantériában volt része a Háznak, általános várakozás és érdeklődés közepette szólalt fel Hock János és mondott erősen ellenzéki beszédet, a melylyel ugyan a régi szabadelvűpártot akarta ostromozni, de tény az, hogy Apponyit és a régi nemzeti pártot hozta igen kínos helyzetbe, a mi ellen még beszéde alatt is hangok hallatszottak. Így nemcsak Bolgár hadakozott vele, de háta mögött Hódossy Imre is kezével többször elutasítólag intett felé. Az ellenzék viszont és különösen annak harcias része, gyönyörködött a Hock meghasonlásában.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallán Béla alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Tomasic Miklós, Láng Lajos és Darányi Ignác miniszterek. Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

(A miniszterelnöki program.)

Bedőházy János: Ugy hallja, hogy a függetlenségi párt legutóbbi egyhangu határozata, a melyre mint sziklaszilárd épületre támaszkodtak, volt oka annak, hogy a Héderváry kabinet megalakult.

Lovász Márton: És nem a többség bizalma!

Bedőházy: Adott szóról nem lehet szó többé azok után, a miket a szerdai ülésen Kossuth-tól és a miniszterelnöktől hallottak. A politikai szóváltás és cselekedeteket egyáltalán más szempontból kell megbírálni, mint a magánéletben váltott szavakat és cselekedeteket. Bizonyítja az is, hogy Héderváryt, mint mondják, a szabadelvűpárt kilenc év előtt kitessekelte. Ha ez a magánéletben történik, nincs gentleman, a ki abba a házba, a honnan távoznia kellett, újból visszatérni akarna. (Derűtség az Ugronpárton.) Azt a szövetekezést, a mely a függetlenségi párt és a 67-es párt között létrejött, és a melyből a Héderváry kabinet állítólag megszületett, *szexuális aberrációnak* tartja. (Zajos derűtség.) Szerinte semmi olyan párthatározat nem történt a függetlenségi pártban, a melynek alapján leszerelniük kellett volna, egyszerűen tudomásul vették a pártmegbízottak eljárását. O a kérdést úgy állítja fel, hogy akadt-e olyan kibontakozásra alkalmas ember, a ki a helyzetet orvosolhatná. Szerinte ilyen ember ma nincs a kormány élén, mert Héderváryt nem tartja alkalmasnak a kibontakozásra.

Hosszasan bírálja Héderváry beszédeit és oda-konkludál, hogy bizalommal egyáltalán nem viseltetik Héderváry iránt nemcsak pártállásánál fogva, hanem egyéniségénél és multjánál fogva is.

(Hock beszéde.)

Hock János: A fároszi toronyhoz hasonlítja a mai helyzetet, amelynek királyné szobrát a vihar és földrengés leszakította és romokba döntötte, de a felirást épen hagyta. Most úgy látja, hogy a szabadelvűpárt jelző oszlopát szintén letörte a vihar és földrengés és a romokról eltűnt a Széll Kálmán neve és helyette a Kuen-Héderváry neve tűnt fel. Még a vakolat is ott hever a romok előtt, már is látja a hódolokat az új dicsőséget hirdető név előtt. (Tetszés balról.) A nemzeti pártnak a szabadelvűpártba való beolvadása önfeláldozás és lemondás volt. Hogy csak alakilag egyesült és nem lényegileg, annak sok oka volt. Elmondhatja, hogy nem nagyon sikerült ez a pártegyesülés, mert az csak keveredés volt. (Derűtség.) Csak Széll egyénisége és a reménység tartotta össze. Bolognai csepp volt az, amely az első horpadásra szétmállott. Elmondhatja, hogy ez a politikai próbaházasság nem sikerült. (Zajos derűtség balról.) A világ szeme előtt az egyetértést színellették, de a családi hajlékban állandó volt a gyanakvás, mert mindenki fél tudta a másiktól, hogy a fiókjában más háziisteneket tartogat. (Derűtség.) Igaza volt Beöthy Akosnak, amikor ezt a házasságot természetellenesnek tartotta. Olyan volt ez, mint a primadonnák szeretkezése, mindenik udvarló a másik sikerét. (Derűtség.) Tűz és víz volt az egyesülés. Madách tudósának örebére hasonlított ez, a mely szétrobbant és a kutyvalék kiömlött. (Derűtség.) Széll Kálmán a közéletet megtisztította, de a nemzeti élet mélységébe nem hatolhatott, mert olyan volt a helyzete, mint egykor azoké a zsidóké, akik templomépítéskor csak félkézzel építkeztek, a másik kézzel karddal kellett védekezniük a martalócok ellen. (Tetszés balról.) Paktumokkal kellett folyton kormányoznia. Széll alatt sok becses anyag került felszínre: a tiszta választás, a kuriai bíraskodás, az inkompatibilitás. Azt tartja azonban, hogy a szociális kérdések megoldása most a legsürgősebb és nem a meddő közjogi viták.

Buzáth: Eljen a keresztény szocializmus.

Hock: Krisztusi szellemben kell előbbre vinni a társadalmat és akkor nem forradalmi, hanem békés lesz a kiegyenlítés. Széll mindenestre oszlopot emelt magának, de mégis csak Apponyival és Szilágyival együtt vihette végre művét. Széll volt a gépész, Szilágyi Dezső lobbanó tűz és szenvedély, Apponyi pedig hajtó, a régi szabadelvűpárt a modulator volt. Apponyit dicsőíti ezután és védi a gunynyal szemben. Nem az egyéni siker teszi az államférfiu nagyságát, hanem a történelmi siker. És a

volna találkozója, de nem ér rá tovább várakozni. Közöljem vele, hogy ő elutazott és csak három nap múlta fog visszajönni. Eközben egy koronát csusztatott a kezembe és azzal tova sietett. Egy kis félóra múlva csakugyan jött egy kisasszony. Fűrészve tekintett jobbra-balra, majd felém jött, de midőn észrevette, hogy csalódott, hirtelen más irányba indult. En u ána siettem és teljesítettem a megbízást. A kisasszony szívesen beszélt velem, egyik szó követte a másikat és . . . és négy héttel az első találkozásra, a kisasszony . . . a feleségem lett.

Tudja uram, folytatta Polacsek ur ezt a sajtáságos élettörténetet, én egy jámbor, birkaürelmü, szegény ember vagyok, de ha az az ur, ki nekem a megbízást adta, ne adj' Isten, egyszer a kezembe kerülne, nem tudom, hogy van-e a világon olyan operatőr, aki az ő fejét újra összefoldozhatná.

Polacsek ur nagyot sóhajtott, mielőtt folytatta volna . . .

Hja, ilyen volt mindig az én szerencsém. Sokszor voltam utban a totalizátor és a lutri felé, de jó órában legyen mondva, mindig idejében jött meg az eszem. Visszafordultam a kísértés utjáról.

— Hogy, hogy? Hátha nyert volna? — kérdeztem tőle.

— Hja, ép ez a baj! A multkor egy papír szeletet láttam a földön. Fölveszem: egy negyed osztályosjegy volt, a száma 13. Én ijedten dobtam el magamtól és tova siettem arról

a veszélyes helyről. Egy hétre rá kihúzták 20.000 koronával. Látja kérem, ha megtartom, becsuknak.

— Hogy, hogy?

— Csak úgy, hogy rám fogják, hogy lop-tam. Egy kollegám eleget jajgatott érte . . . Minden demonstrációnál, hova csak a véletlen visz néma szereplőnek, ha a rendőség közbelép, bizton kapok néhány ütést, kardvágást. Mikor már félig holt vagyok, akkor bekisérnek; a legjobb esetben felszólítanak, hogy oszlo-jak széjjel. Nincs az a zivatar, amely engem meg ne lepjen. Nincs az az első, hogy engem egy pár tucat hitelező meg ne rohanjon. Nincs az a téglá, amely az épülő házról leesik, engem fejbe ne találjon. Ha valahova sürgősen hivatnak, a villanyos biztosan kisiklik.

A multkor a vendéglőben ülök s asztalomhoz egy ur telepedett le. Elkezdünk beszélgetni és csakhamar a legélénkebb politikai vitába merültünk. Én elmondom az én nézeteimet, ő az övét. Kevés idő múlva az én politikai ellenfelem rosszuléltől panaszkodik s egy pillanatra kimegy. Eitelik tíz husz pillanat; el egy félóra s az én emberem csak nem jön vissza. Megijedtem, hogy tán a nézeteimtől lett rosszul, hát hogyléte felől kérdezősködtem. Ekkor tudtam meg, hogy a semmirekélő becsapott. Azt mondta a pincérnek, hogy én viselem a ceppet. Vonakodtam fizetni, mire . . . vagy minek is meséljem tovább. Elég az hozzá, hogy kidobtak. Polacsek ur újra elkezdett sóhajtan, majd kitört belőle a keserűség.

— Hát ne legyen az ember életunt, ha ilyen dolgok történnek vele?

— Most már tükéletesen értem önt kedves barátom, válaszoltam neki. De azért a kötél mégis csak gyenge volt az ön részére.

— Ejh, dehogy! Pechhem van, semmi egyéb. Mutatja a következő felsülésem is. Ongyilkosságot akartam egyszer elkövetni és képzelje, a nagy sietségben nem svéd gyufát olvasztok fel, vagy tiz dobozzal! Egy más alkalommal . . . ah! minek ismétljem tovább . . .

— No csak fejezze be, ha már elkezdte, feleltem neki.

— Hja, hát legyen! Máskor meg a vízbe akartam ölni magam. Kikerestem a legelhagyottabb helyet erre a célra. Körülnéztem, sehol egy lelket sem lehetett látni. Nem sokat gondolkoztam. Ezy . . . kettő . . . belevetettem magam a folyó árába . . . Zsupsz, a víz összecsapott a fejem fölé, azt hittem, hogy soha többé nem kerülök vissza erre a nyomorult árnyék világra. Most az egyszer göröcsösen belém ragaszkodott a halál s én biztosra vettem, hogy pechhem az egyszer levan főzve.

Polacsek ur keservesen sóhajtott, miközben folytatta:

— Hogy most is milyen szerencsétlenül jártam, bizonyítja, hogy itt állok.

— No és hogy menekült meg? bátorokodtam kérdezni!

Polacsek ur keserűen felkacagott.

— Mikor már azt hittem, hogy alámerülök valaki hirtelen a galléromba kapaszkodott. Az

történelem tanusítani fogja, hogy Apponyi volt az új politikai szellem előidézője. A volt nemzeti párt úgy tett, mint Salamon király elött a zsidó anya, aki inkább gyermekét adta oda, csak hogy életét megmentse. A nemzeti párt odaadta programját. Ennek a következtése volt, hogy egy nemzeti harcban még miniszteri székek árán sem találtak cimborát. (Taps balról.) A volt nemzeti párt volt az, amely a katonai dolgokban nemzeti vívmányokat követelt Szélltől is.

Bolgár Ferenc: Az egész szabadelpártpárt kívánta. (Élénk mozgás.)

Hock: Ne játszunk a szavakkal. Széll elfogadta, tehát elfogadta a szabadelpártpárt is. A katonai kérdésekben a kiegyezés értelmében paritást és loyaltitást kíván. A nemzeti önvédelem époly jogos, mint az egyéni védelem. Tisza Kálmán korszakát szerencsétlenebbnek tartja a mohácsi vésznél. (Ellentmondások jobbról. Tetszés balról.) Az ő rendszere oxozta, hogy a katonai kérdésekben gyanakvást keített fenn és ezt a gyanakvást fokozta, hogy akadtak gyászmagyarkák, akik folytonosan ajánlkoztak. (Taps, éljenzés balról.) Így támadt feszültség a nemzet és a korona között. Ezután a belgrádi gyilkosságról beszél és azt mondja, hogy a királygyilkos tiszték büszkéek tetteikre, mert a nemzet akaratára hivatkoznak. (Élénk derűtség jobbról.)

Mikszáth: Egy pap a gyilkosságot glorifikálja. (Mozgás)

Hock szerint a véderő olyan, mint a paradicsomi fa, a melyhez nyulni nem szabad. Ő meghunyászkodni nem fog és megesküdött, hogy olyan irányzathoz többé csatlakozni nem fog, a mely érzelmeivel meg nem egyezik. (Taps balról.) Ő már régebben elhatározta, hogy a katonai javaslatokat meg nem szavazza, de Széll alatt felszólalni nem akart. Nem is helyeselte az ellene vezetett obstrukciót, mert lehetetlenség egyszerre megszerezni mindent. De most Széll bukása után végzetes hibának tartanak nemzeti vívmányok nélkül leszerelni.

Szünet után

Hock folytatja beszédét s Kossuth Ferenc magatartását és a függetlenségi párt leszerelését gúnyolta. Sohasem látott — ugymond — olyan tyukot, amely három hétig ül a tojásokon s mikor a csirkék kikelnek, vissza akarja megint küldeni a tojásba.

Kéri a miniszterelnököt: mondja meg a koronának, hogy Magyarországnak a trón legbiztosabb támasza, ne tagadják meg a nemzeti követelmények teljesítését, *nehogy fennállásunk garanciáit a szlávoknál kelljen keresnünk.* Végül kijelenti, hogy a párt békélyóit azért rázta le magáról, hogy a nemzeti vívmányokért sikra szólhasson.

A formailag gyönyörű, de tartalmilag nem osztatlan tetszésben készült szónoklatért az el-

lenzék rendkívül lelkesen éljenzte és tapsolta Hock Jánost.

(Kanapé-pőr a kormánypártnban.)

Közvetlenül Hock beszéde után felállott **Hódossy Imre**, hogy megcáfolja Hock állításai körül leginkább azokat, amelyek a fuzióra vonatkoznak.

Hódossy Imre: Csodálkozok, hogy Hock János kicsinylőleg beszél a fuzióról, holott más szavaiban ő maga is dicsőíti a Széll-korszak vívmányait. Kijelenti a maga részéről, hogy teljes bizalommal viseltetik Khuen-Héderváry iránt.

Beszédének ezután következő részét az ellenzék intrazigens elemei folytonos közbeszólásokkal zavarták. Arról beszélt Hódossy, hogy az obstrukció csak rendkívüli veszedelmek elhárítására szolgáló eszköz lehet, az ellenzék pedig normális eszköznek használja azt.

Felkiáltások a szélsőbalról: Onóktól tanul-tuk! Emlékezzék a Fejérváry-éjszakára!

Hódossy Imre: Idézi egy 1899 ben elmondott beszédét, amelyben elítélte az obstrukciót. Az akkori és a mai helyzet között lényeges különbség van. Ma törvényes a többség, akkor pedig az egész világ tudta, hogy a többséget pénz-zel, erőszakkal hozták össze . . .

Dániel Emil báró: Ez nem áll! (Zaj).

Feilitzsch Arthur báró: Tévedés.

Szivák Imre: Igaza van Dánielnek.

Bolgár Ferenc Hódossy pártját fogja s erre az ellenzék derűtség közöt tapsolni kezd a kormánypárt e kanapé-processusa fölött.

Hódossy enyhít többi kifejezésén s röviden bevégezvén beszédét, a Ház **Drakulits Pál** felszólalása után fél három órakor befejezte beszédét.

Barabás és a választói.

(A vasárnapi beszámoló.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Bárhogy is vélekedjék valaki a politika mai dolgairól, látnia kell, hogy dr. **Barabás Béla** vasárnapi beszámolója elé a lehető legnagyobb érdeklődéssel néznek mindenfelől. A dolgoknak még nemrégiben nem is álmódott fordulása úgy hozta, hogy Nagyváradról várják sokan újra a politikai üzenetet s a bécsi „Neue Freie Presse”, mely valamikor elsőként **Tisza Kálmán** szövegét közölte, ma azt hirdeti, hogy **Barabás Béla** kezében van a helyzet kulcsa.

Nagyvárad negyvennyolcas polgársága nagyban készül a vasárnapi beszámolóra. Csaknem mindennap tartanak megbeszéléseket a negyvennyolcas párt vezetői, akiknek egy része

első pillanatban azt hittem, hogy cápa, de mikor a vízből kiemeltek s nekem alkalmam volt föltekinteni, majd megmeredtem. Meglepetésemben a guta környékezett, oh bár csak belém ütött volna. De nem ütött belém a nyomorult. Két csendőrfőfőja vigyorgott reám. A levegőben tartottak és ráztak még az utolsó csepp víz is lepergett rólam. Más embernek, ilyen tortura mellett, a lelke is kiszállt volna az oldalbordái közül, nekem semmi bajom sem lett. Az az hogy bekisértek és . . . ültem . . .

... Egy évig nem láttam ezután Polacsek urat. Már majd el is feledtem, mikor a sors újra elébem hozta. Egy fegyverkereskedés kirkatát bámulta.

— Hát még mindig él? — kérdeztem nevetve.

Polacsek ur sanyaru ábrázatot vágott.

— Szerencsétlenségemre igen! — válaszolt keserűséggel. Hanem most jó ötletem támadt. Ez bizonyosan sikerülni fog. Revolvert vásárolok és főbe lövöm magamat. Bizonyos, hogy nem hagy cserben a szerencse.

En le akartam őt beszélni.

— Paperlap! szakított félbe. Biztosítom, hogy egy hét múlva már nem fog látni.

Két hét múltán a Margitszigeten találkoztam vele. Főlkacagtam!

— No látja, hogy . . . de elhallgattam, mert Polacsek ur, olyan pózba vágta magát, hogy a szó elakadt a torkomon. Zsebremélyes-zett kezekkel, mellére konyult fővel bambán nézett reám.

— Nincs szerencsém, motyogta. Keserve-

sen összegyűjtöttem 15 koronát, megvettem a revolvert és aztán hazamentem. Oh én tökkel ütött vén számár, minek is mentem haza? Alig tettem lábamat a szobába, alig gyönyörködtem abban a szép fényes jószágban . . . belép utánam a végrehajtó. Csak az a hitvány revolver ne lett volna a kezemben. Hiába mondtam, hogy nem az enyém, lefoglalták. Persze, mást mit is foglaltak volna le? Szobám a legnemesebb egyszerűséggel volt berendezve . . .

— Látja, ez mentette meg az életét, szoltam kifakadásaira.

— Igaza van, felelt Polacsek ur lemondással. Es én örvendek is, hogy így történt, mert most már megvagyok győződve, hogy újra a rendőrség körmei közé kerültem volna.

— Hogy, hogy? kérdeztem csodálkozva.

— Hogy? Hát csak úgy, hogy a revolver, — már a milyen pechhem van — bizonyára csütörtököt mondott volna.

— No maga igazán a balvégtetűek királya.

— Ugy . . . ugy . . . királya . . .! s anélkül, hogy még csak egy szót is szolt volna, fejét még jobban lecsüngesztette és elgondolkozva elballagott.

— Polacsek ur! kiáltottam utána.

Polacsek ur leintett és én hagytam; hadd ballagjon tovább. Azóta sem láttam őt többé; de azon már sokat gondolkoztam, hogy van-e a földön egy olyan ember, akit a szerencse annyira dédelgetne, mint a mennyire üldözte Polacsek urat!

még mindig nem helyesli, hogy **Barabás Kossuth** Ferenc ellenében foglalt álláspontot.

Barabás egy negyvennyolcas képviselővel jön Nagyváradra. Vasárnap érkeznek a képviselők a déli gyorsvonattal. Fogadtatásukra kivonul a negyvennyolcas polgárság. Fél tizenegy órakor lesz a gyülekezés a függetlenségi népkör előtt. A képviselők a Fekete Sasba szállnak. A beszámoló délután 5 órakor lesz a Szt. László-téren. Este bankett lesz a Fekete Sasban s e bankettre pártkülönbség nélkül hivatalos mindenki.

Hogy **Barabás Béla** nyilatkozata milyen lesz, bajos volna megjósolni. Bizonyos, hogy a harcot fogja proklamálni. De szólni fog annak a frakciónak magatartásáról, melynek vezére **Kossuth** Ferenc, ki már letett arról a tervéről, hogy Nagyváradra szintén eljőjön álláspontját megokolni.

Bizonyos, hogy impozáns fogadtatást készítenek elő a negyvennyolcasok s meglesz a bizalom és ha nem is egyhangulag. Azonban valószínű, hogy a szónokok közt szerepelni fog olyan, aki a béke álláspontot fogja védeni.

Egy kis veszedelem fenyegeti csupán a vasárnapi ünnepséget. A nagyváradai szocialisták tüntetni akarnak **Barabás** ellen.

A tervbe vett tüntetésnek nem a mostani helyzetből folyó oka van. A budapesti szociáldemokraták előzőleg, egy népgyűlésükön kijelentették, hogy ők följajánlják azok számára a fegyverbarátságot, kik tovább harcolnak s iognak harcolni gróf **Khuen** ellen. A nagyváradai szociáldemokratáknak más fáj. Azt mondják, hogy nekik megígérték, hogy **Barabás** állandóan küzdeni fog a választói jog kiterjesztéséért s ez az ígélet nem teljesült. Ezért akarnak tüntetni, ha csak nem sikerül őket lebeszélni azoknak a vezetőknek, kik a budapesti központi párt által följajánlott fegyverbarátság hívei.

Nagyon érdekes dolog egyébként, hogy mindazok, a kik az obstrukciót folytatni akarják, a nagyváradai beszédre várnak. Az obstrukáló képviselők a tovább való taktika iránt csak hétfőn, **Barabás** Bélának nagyváradai beszámolója után határoznak. A **Szederkényi Nándor** vezénylete alatt álló függetlenségi töredék és veie a pártönkivüli függetlenségi is szintén **Barabás**nak Nagyváradon vasárnap kifejtendő állásfoglalása után állapítják meg akciójuknak módozatait.

Tiltakozás a pápaválasztáson.

(Az uralkodók vetojoga.)

Arad, július 10.

Több ízben írtak róla a lapok, hogy Ausztria-Magyarország gyakorolni akarja vetojogát **Rampolla** bibornok ellen, aki mint a vatikáni politika vezetője, eddigelé mindig ellenséges magatartást tanusított monarchiánkkal szemben. Ujabb jelentés szerint azok közül a hatalmak közül, amelyek ilyen vetojoggal fel vannak ruházva, **Franciaország** is bele szándékozik szólni a pápaválasztásba s hir szerint ugyanolyan magatartást fog tanusítani, mint az 1878-iki konklávében **Leó** pápa választása alkalmával. Akkor a francia kormány megbízta bizalmi emberét, egy bibornokot, hogy **Bilio** kardinális megválasztása ellen tiltakozzék. A tiltakozásnak a konklávében való bejelentésére azonban nem került a sor, mert **Bilio** nem is került számba a szavazásnál.

Mi ez a vetojog, amely három állam — Ausztria-Magyarország, Spanyolország és Franciaország (néhány szerint még Portugál) — uralkodójának is jogot ad arra, hogy a szuverén konklávé határozataira döntő befolyást gyakoroljon? A jog tulajdonképeni neve *kizárás*

jog (jus exclusivae) és keletkezett a XVI-ik század elején, V-ik Károly idejében, aki ura volt egész Európának. Vele szemben mit tehetett Róma, engedett akaratainak. Azóta szokásjoggá vált és Ausztria-Magyarország, Franciaország és Spanyolország — e három katolikus nagyhatalom — több ízben gyakorolta is. Monarchiánk különösen sokszor alkalmazta, így legutóbb abban a konklávén is, amelyben IX. Pius választották meg. Egy osztrák bíbornok meg volt vele bizva, hogy Pius megválasztása ellen tiltakozzék, úgy történt azonban, hogy a tiltakozás bejelentésével elkésett s így Ausztria vetőjoga abban a konklávén érvényét veszítette.

Hogy miképpen történhetik ilyen késedelem, kiderül abból az eljárás módjából, amely a tiltakozás bejelentésére meg van állapítva. Királyunk ugyanis egy bíbornokának vagy egy Rómában élő bíbornoknak, ki monarchiánk bizalmi embere, királyi kéziratot ad át, amelynek szövege a nem tetsző bíbornok megválasztása ellen tiltakozik. Ha őfelségének több bíbornok ellen van kifogása, akkor a bizalmi embernek több ilyen királyi kéziratot adnak át, amelyek mindegyikében egy-egy bíbornok neve van megnevezve, mert a kizárási jogot csak egy bíbornokkal szemben lehet alkalmazni.

A választáson a megbízott bíbornoknak alkalma van a konkláv hangulatát kellőképpen megismerni, a választás lefolyását pontosan megfigyelni. Így hát körülbelül tudhatja, melyik papabilis bíbornokra fog esni a többség; amikor a szavazatok megszámlálásánál észreveszi, hogy valamelyik monarchiának nem tetsző bíbornok kaphatná meg a szükséges kétharmad szavazattöbbséget, a megbízott kardinálisnak kötelessége előlépni és a kizárást tartalmazó királyi kéziratot a konklávénak felolvasni. A szavazást ilyenkor azonnal beüzentetik. A megbízott bíbornok feladata rendkívül nehéz és kényes, éppen azért, mert ha több papajelölt van, aki ellen tiltakoznia kell, ő mégis csak egy ellen és csak egyszer tiltakozhat. Ezért rendkívüli figyelemmel kell a választást kérnie, mert nihelyt a kéziratok egyikét felolvasta, uralkodójának kizárási joga arra a konklávéra megszűnt és az uralkodó többé senki ellen sem tiltakozhat.

A kézírás jog érvényessége vitás az egyházjogászok között. De azért a bíbornoki kar mindaddig tekintetbe vette azt és bár jogtalanságnak tartja, mégis eddig egyetlen egyszer sem választott meg olyan pápát, aki ellen tiltakozást jelentettek be. Ha valaha megtörténne, hogy olyan bíbornokot választanának meg pápának, aki ellen valamely arra jogosult hatalom tiltakozott, a választás azért érvényes. De akkor következne az illető állam diplomáciai akciója, amely a pápát Szent Péter trónjáról való lemondásra bírná.

TANÜGY.

A községi iskolák értesítője.

Arad, július 10.

Az aradvárosi községi leányiskolák értesítőinek megkezdett ismertetését a következőkben folytatjuk:

A *Hasszinger-utcai* hat osztályos leányiskola értesítőjét *Czeiler Gizella* igazgatónő állította össze. A tanulók száma az év végén 853 volt; ezek közül kitűnő 22, jeles 49, jó 122, elégséges 104, elégtelen 56.

A kitűnő tanulók névsora: *második osztály*: *Czeiler Margit, Marek Ella, Vass Mária, Wagner Janka*; *harmadik osztály*: *Dehelán Szidónia, Gyulai Erzsébet, Jánossy Erzsébet, Mészáros Margit, Palkó Emma, Priegl Margit, Szathmáry Irén, Uilmann Margit, Vajda Ilona, Zachariás Ibolyka*; *negyedik osztály*: *Frick Emilia, Pál Klára, Róth Mária, Vass Sarolta, Zachariás Margit*; *ötödik osztály*: *Korom Etel, Schmalder Paula*; *hatodik osztály*: *Bornstein Sarolta, Heinrich Ilona, Krebsz Katalin*.

Az *Erzsébetvárosi leányiskola* értesítőjét *Kómvics József* igazgató tette közzé. A tanulók száma az év végén 301 volt; ezek közül előmenetelre nézve kitűnő 19, jeles 68, jó 108, elégséges 57, elégtelen 51.

A kitűnő tanulók a következők: *első osztály* (az egyesített első és második osztályból): *Rausits Emma, Réthy Mariska, Sebők Anna*; *második osztály* (az egyesített osztályokból):

Sebők Ilona, Suszteriv Mária; *második osztály*: *Bone Berta, Kontós Erzsé, Kómvics Mici, id. Kiss Mari, Petkó Irma, Schleifer Erzsé*; *negyedik osztály*: *Barna Szidi, Martin Eva, Schöninger Mariska*.

Az *ujtelepi leányiskola* értesítőjében *Tabakovits Mária* igazgatónő ismerteti a tanév eseményeit. A tanulók száma az év végén volt 291; ezek közül kitűnő előmenetelű 26, jeles 49, jó 106, elégséges 69, elégtelen 41.

A kitűnő tanulók ezek: *első osztály*: *Földi Mari, Kotroczó Franciska, Rádai Erzsé, Tamás Margit, Wittenberger Aurélie*; *második osztály*: *Bodrogi Róza, Dávid Erzsé, Kollát Erzsé, Kruppa Margit, Kurunczi Kati, Saile Ida, Szirmay Juliska*; *harmadik osztály*: *Orlovszki Gizella, Ovári Zsuzsa, Pirovsky Katica, Szabó Erzsé*; *negyedik osztály*: *Springer Margit, Wittenberger Irén*; *ötödik osztály*: *Junkert Margit*.

Nagy szélhámosság Aradmegyében.

(Száz ezer korona család.)

— Az Aradi Hírlap tudósítójától. —

Arad, július 10.

Aradmegye keleti részének több községében *Boros-Sebes, Nagy-Halmagy* és *Alváca* községekben, de Hunyadmegyében is: *Brádon* és *Körösbányán*, nagyszabású szélhámosoknak ütök bottal a nyomát. A vidék tehetősebb urait, a legelőkelőbbeket és a legvagyonosabbakat összesen több mint száz ezer korona erejéig becsapta s ma már — jöllehet kínálkozó alkalom volt a szélhámos letartóztatására — a gentri viselkedésű csaló a tengeren túl Amerikában élvezi az arany szabadságot azon a sok súlyos ezer forintot, amit Aradmegyéből vitt magával.

A szélhámos neve: *Bárdy Vilmos* állítólagos bányamérnök, számos áldozata közül pedig azok, akik legjobban érzik *Bárdy* csalásainak következményét: *Löcherer Andor*, a *Csáky* grófok nagy-halmágyi uradalmának inspektora és *K.* fiatal aradmegyei földbirtokos. Az előbbi majdnem egész vagyonát, száz ezer koronánál több készpénzt vesztett el.

Tudósításunk erről a nagyszabású szélhámoskodásról, amelyhez hasonló régen lehetett Aradmegye rendőri krónikájában, a következő:

(Az elegáns bányamérnök.)

Jó egy esztendeje lehet, hogy az arad-hunyadmegyei részekben megjelent egy rendkívül elegáns fellépésű, a legutolsó divat szerint öltözött gavallér, aki első megjelenésétől kezdve szórta a pénzt, a legelőkelőbb társaságokat kereste fel, s akivel egyszer találkozott, azt feltétlenül megnyerte barátságának. Fellépése rendkívül bizalmat keltő volt, jó modoru, jó családból származó művelt ember volt, ezt most utólag is elismerik róla, jöllehet napvilágra került mindaz a piszok és jellemtelenség, ami az elegáns ruha és az előkelő fellépés mögött rejtőzött.

Körülbelül egy évet töltött el *Bárdy Vilmos* az aradmegyei előkelő családok között s ezalatt nem volt egyetlen tette sem, amely arra engedett volna következtetni, hogy *Bárdy* tulajdonképpen gazember. A brudbányáról jött ide s bányamérnöknek adta ki magát. Tény, hogy bánya-ügyekben csodálatos jártasságu volt, páratlan szakértelemmel beszélt az ilyen dolgokról, egész Magyarországot ismerte s különösen a hegységek anyagával, összeállításával volt tisztában.

Ilyen modorral, mint bányamérnök és mint bányatársulati igazgató nem volt nehéz dolga *Bárdy*nak az előkelő és vagyonos társaságokba bejutni. Tulajdonképpen minden foglalkozás nél-

kül tartózkodott leginkább *Nagy-Halmagy* és *Alvácan*, idejét részint ferblizéssel töltötte, részint pedig avval, hogy Aradmegye keleti hegyeiben, melyekben tudvalevőleg aranyat is bányásznak, kiaknázható bányákat keres.

A fürdő-évadok alatt rendszeren *Alvácan*, a *Csáky* grófok aradmegyei fürdőhelyén időzött s itt is csak a legelőkelőbb közönséggel érintkezett. Természetesen itt is szórta a pénzt s már ezért is elhitték neki, hogy tényleg bányagazgató.

(A klesett százerek.)

Mikor *Bárdy Vilmos* ilyen viselkedésével és életmódjával tekintélyének alapját megvette, hozzáfogott aljas munkájához. Egyszer csak azt kezdte hirsztelni, hogy talált Aradmegyében olyan aranybányát, amely még kiaknázatlan s amelyből „aránylag” kevés pénzzel óriási értéket lehet kinyerni. Ez a bánya a *karácsi aranybánya*. Óriási meséket költött *Bárdy* erről a vállalkozásról, amely — mint utólag kiderült — elejétől kezdve hamis volt s nem volt egyéb csalásra szánt mesénél. *Bárdy* azonban olyan szakértelemmel tudott bányaugyekről beszélni, hogy az ilyen dolgokban verzált ember sem tudott a szélhámossága finoman szövött szítáján átlátni.

Mikor meggyőződött *Bárdy* arról, hogy fiktív tervének a megyében széles körben hirt terjedt, akkor fogott hozzá a tulajdonképeni csaláshoz. A bánya üzembe helyezéséhez társakat keresett. Természetesen ehhez nem a lapok kishirdetéseit használta fel. Azért folytatott ő egy teljes éven át olyan nagyuri életet, hogy a pénzszerzés közvetlensége szolgálatára lehessen. Ezt el is érte. Barátságot kötve többek között *Löcherer Andorral*, a *Csáky* grófok nagy-kiterjedésű aradmegyei uradalmának inspektoraival, rávette ezt, hogy lépjen vele társasviszonyba az aranybánya kiaknázásához. A társasviszony létre is jött s a vége az lett, ami a legtöbb ilyen viszonyok vége lenni szokott: a cég fölbomlott s az egyik tagja, amelyik a tapasztalatot vitte az üzembe, az visszavonult a pénzzel, s amelyik a pénzt adta, az visszavonult a tapasztalattal.

Az aki a pénzt vitte ki a társas üzletből, természetesen *Bárdy Vilmos* volt. A legkülönbözőbb jogcímen, amilyeneket csak szakértő ember tud kitalálni, száz ezer forintnál több készpénzt csalt el *Löcherer Andortól*. Előbb arra kérte a pénzt, hogy az üzembe helyezéshez szükséges zárt kutatmány (ez a bányakapitányság engedélye az érc-kutatásra) megszerezze, majd gépeket akart vásárolni, különféle berendezéseket előteremteni, szűrt hozatni, stb.

A *Bárdy* terve tényleg a legplauzibilisebbnek látszott, az egész környék tudott róla s bár a szomszédos *Brádon* nagy-kiterjedésű aranybányák, bányakapitányság, bányabirtokosok és bányamérnökök vannak, még sem jött rá senki a vállalkozás szélhámos voltára. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy laikus ember jóhiszeműségét és pénzét meg tudta szerezni a csalásnak szánt tervhez.

(Az orfeum szépei között.)

Bárdy közben felutazott Bécsbe is azon ürügy alatt, hogy ott a bánya berendezéséhez szükséges gépeket szerzi be azon a pénzen, amit *Löcherer*től kapott; gépvételről természetesen egy szó sem esett Bécsben, de annál többet mulatott *Bárdy* az üzlettársa ezreln.

Vállalkozásának ezalatt még nagyobb hirt lett s ez eljutott *Bárdy* egy másik barátjának fülébe is, akinek egypár ezer forint megtakarított pénze lévén, arra gondolt, hogy ő is itt próbálja gyümölcsöztetni félretett vagyonát. A már említett *K. X.* fiatal aradmegyei földbirtokos volt ez, aki levelet irt a Bécsben időző

Bárdynak s maga felajánlotta neki pénzét a bánya-vállalkozáshoz.

Természetes, hogy Bárdy kapva kapott az alkalmon s azonnal válaszolt K. X.-nek, hogy ajánlatát elfogadja s a pénz átvétele céljából találkozózt tűzött ki a boros-sebesi pályaudvarra. K. X. a kitűzött időben megjelent az állomásnál, s Bárdyt az étteremben találta, két orfeumbeli dáma között ült s hármában ittak. K. X.-t asztalához hívta Bárdy s kedélyes diskurzus közben esett szó közöttük az üzletről. Eközben Bárdy odasugta K. X.-nek, hogy a pénzt, amelyről levelezésükben szó volt, az asztal alatt nyújtsa át neki, hogy a hölgyek észre ne vegyék. Ez meg is történt. K. X. a pénzt átadta, Bárdy pedig a következő vonattal Araden keresztül visszautazott Bécsbe.

Néhány nap múlva Bárdy levelet írt két társának, hogy a szükséges gépeket megvette s most már haza jön. Meg is érkezett, de a gépek Bécsben maradtak, Bárdy pedig Nagy-Halmágyon és a szomszéd községekben ferblizgetett és mulatozott folytatólagosan. A társak azonban megunták a hosszas várakozást az aranybányászás megkezdéséig, faggatták Bárdyt s ez ekkor kijelentette, hogy a legközelebbi napokban megkezdődik az üzem.

Ekkor azonban az a baleset érte Bárdyt, hogy jelentkeztek a karácsi aranybánya igaz tulajdonosai, egy társaság, melynek élén Tol-dallagi gróf áll, s ezek megakadályozták azt, hogy bányájukból Bárdy fejtsen a nemes ércet.

(A bécsi vig napok.)

Az első hurkot ekkor érezte Bárdy a nyakán. Kivágta azonban magát, egyszerűen letagadta, hogy a bányához másnak volna köze, mint neki s társainak azt mondta, hogy egyenesen a minisztériumhoz megy panaszsra.

El is utazott Bárdy, de a minisztériumnak tájára sem nézve, egyenesen Bécsbe ment. Elutazásakor tárcájában több ezrest láttak. Az osztrák fővárosban, mintha semmi sem történt volna vele, zavartalanul folytatta tovább mulatozásait s ezt annyira vitte, hogy a bécsi rendőrségnek is feltűnt. Szórta a pénzt, kávéházból kávéházba járt s főurasan költekezett. A rendőrség igazolásra szólította föl s ő erre tartózkodás nélkül előmutatta a névjegyt:

Bárdy Vilmos
bányatulajdonos

Körösbánya.

A bécsi detektívek figyelemmel kísérték tovább is Bárdy viselkedését, egyuttal a körösbányai főszolgabíró távíratilag keresték meg, kérdezősködve Bárdy állításainak valódiságáról. A bécsi rendőrség az alábbi német nyelvű sürgönyt küldte ifj. Lázár Farkas körösbányai főszolgabíróhoz:

Stuhlamt

Koeroesbanya.

Wilhelm Bardy angeblich Goldgrubebesitzer in Koeroesbanya auffallend Geldverschwendung. Bitten um Drahtinformation.

Polizeidirektion.

A körösbányai főszolgabíró azonban, úgy látszik, méltóságán alulnak tartotta a bécsi rendőrség táviratára válaszolni, avagy ennek következtében bármilyen intézkedést tenni. — Állítólag azért nem méltatta figyelemre a sürgönyt, mert nem magyar nyelvű volt. Ilyen nemtörődömség csak magyar hatóságtól telhetik ki. Bárdy pedig kizárólag a körösbányai

főszolgabíró hanyagságának köszönheti, hogy a büntető igazságszolgáltatás kezei közül kimenekülhetett, Mert hogy kimenekült, az ma már bizonyos.

(Utban Amerika felé.)

A bécsi rendőrség a maga hatáskörében is sokkal lelkiismeretesebb volt, mint a körösbányai főszolgabíró. Bár távirati kérdezősködése válasz nélkül maradt, tovább is figyelemmel kísérte a pazar módon költekező embert s néhány nappal az első távirata után levélben értesítette a körösbányai főszolgabíróságot, csodálkozásának adván kifejezést a távirata válasznélkül mzdarása fölött hogy Bárdy Vilmos, akinek pénztárcájában az egyik detektív egy rekeszben 12—15.000 forintot látott, Hamburgban személyszállító hajóra ült selvitorlászt Amerikába felé.

Mikor a második értesítés is megjött, akkor kapott észhez ifj. Lázár Farkas főszolgabíró ur, — csak hogy ekkor már késő volt. Bárdy azóta már Amerikában van s vele együtt az a száz ezer koronánál több pénz, amelyet csalárd uton szerzett s amelylyel Aradmegye két vagyonos birtokosa lett szegényebb.

Bárdy Vilmos — ennyit tudnak családi életéről Nagy-Halmágyon — nős ember volt. Levelezéseiből tudják, hogy felesége Budapesten, a Károly-köruton lakik, de ez egyszer sem volt lent Aradmegyében.

A politikai helyzet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 10.

(A függetlenségi pártban) mind élesebbé válnak az ellentétek. A harci párt-hoz tartozók száma meghaladja a 40-et, míg a békés elemek között nagy a lehangoltság.

Azok a párttagok, akik alávetették magukat a párthatározatnak, Kolossváry honvédelmi miniszternek a véderő-bizottságban mondott beszéde óta rendkívül kedvetlenek.

A keddi esti értekezlet, mely Barabás lakásán fog lefolyni, előreláthatólag nagyon népes lesz.

Az obstrukció sorsának fordultát a vasárnapi naptól várják.

Mindenki kizártnak tartja, hogy Khuen-Héderváry gróf folytassa a passzív rezisztencia politikáját, hanem vagy elnapolja a Ház üléseit, vagy további engedelményekkel bírja az ellenzéket a leszerelésre.

(A császár silbakja.) Egy bécsi könyv-matos lap, mely igen közel áll az osztrák kormánykörökhöz, a következő jellemrajzot adja, még pedig állítólag egy magyar szabadelvű képviselő tollából, az új miniszterelnökről:

Gróf Khuen-Héderváry, az új miniszterelnök egészen sajátzerű és éppenséggel nem vonzó benyomást tesz. Ugy viselkedik, mintha ahoz, ami a pártkörökben, a képviselőházban, vagy a sajtóban történik, semmi köze sem volna. Ugy néz ki, mint egy silbak, akit a „császár“ állított fel és aki nem lát mást, mint a maga órházát és a mellette lévő nyitott keput. Van-e ennek az embernek valami titkos, szigorú utasítása, avagy tettetés-e az, amit Khuen-Héderváry tanúsít, hogy magatartásával Budapesten sem rokonszenvet, sem barátokat nem szerez. A magyar szereti a céltudatos, erős politikust. Ezeket támogatja, vagy támogatja, de nyíltan és leplezetlenül. Olyan államférfiak, akik titkos köpenybe burkolóznak és a kalapjukat mélyen a szemükbe huzzák, itt szokatlanok és nálunk sem barátokra,

sem hívekre nem találunk. Meglátszik a miniszterelnökön, hogy valami „missziója“ van és hogy nagy kedvet érez lehetőleg soká lakni a budai várbeli palotában. De ha azt hiszi, hogy ő egyedül, a maga erejére támaszkodva, intim barátok és ugynevezett klikk nélkül főn tudja tartani magát, akkor nagyon tulbecsüli a saját erejét, vagy pedig nem ismeri Magyarországot politikai talaját. Tény az, hogy a mai napig senkisésem „dörgölőzik“ hozzá és hogy azokat, a kikkel érinthezik, csak a kiváncsiság bántja, de rokonszenvet egyikük sem érez iránta. Annyi már ma is bizonyos, hogy gróf Khuen-Héderváry eddig senkit sem volt képes megtéveszteni, — már azért sem, mert senkisésem bizik benne. Már azzal is tisztában vannak az emberek, hogy ő nem kiváló egyéniség, hogy a tudása nagyon sok irányban hiányos. Egyetlenegy politikai frakció, egyetlen lap sem érdeklődik őt. És vele szemben is mindenki tartózkodó, helyesebben visszautasító. Még azok is, akik óhajtják, hogy a béke helyreállítására irányuló missziója sikerüljön, azok is csak azért óhajtják ezt, mert szeretnék, ha végük lenne a tarthatatlan állapotoknak, főleg gazdasági téren. De ha ez megtörténhetnék is, akkor is általában úgy vélekednek, hogy Khuen-Héderváry aligha fogja magát tartani az 1903. év őszán tul. Még pedig azért sem, mert az ellenzék kezdettől fogva hazafias kötelességének tartja, hogy az idegent, a Bécsből küldött misszionáriust eltávolítsa a miniszterelnökségből. És ha az obstrukció a jövő héten leszerelne is, — ami még mindig nem bizonyos — úgy a személyes harc szeptemberben megint elkezdődne, csak hogy akkor Kossuth és mérsékelt hívei is részt vennének benne. A liberális pártban őt olyan ember sincs, aki a miniszterelnökért exponálná magát. Akik tehát gróf Khuen misszióját kitalálták, sem neki, sem Magyarországnak, sem a monarchiának nem tettek szolgálatot. Ezt már a legközelebbi hetek is kétségtelenül be fogják bizonyítani.

(A vasárnapi beszámoló.) Barabás Béla vasárnapi beszámolóját olyan nagy érdeklődéssel várják, hogy már csak úgy nevezik: a vasárnapi beszámoló. Mindenki tudja ennyiből, hogy a Barabás beszámolójáról van szó. Mi lesz benne? Fölszerelés-e, leszerelés-e? Allnak eléje a kormánypartii kapacitások:

— Te, Béla, meglásd, olyan fogadtatásod lesz Nagyváradon, hogy megérkezésed után ott a helyszínen leteszed a mandátumot. Szervezkednek ellened és keresztre feszítenek.

A mire azt válaszolja Barabás:

— Nem engedem megsemmisíteni a nemzetnek pártunkba vetett hitét. Ha mást nem menthetek, megmentem legalább ezt.

Aztán Kossuth Ferenc mondja el a maga védelmét. Hirdeti, hogy a függetlenségi párt győzött, de győzelmét titkolnia kell ama engedelményekért, amelyeket megfognak kapni. A custozsai csatában, amelyre az osztrák katonák oly büszkék és amelynek dicsőségéből táplálkozott néha Albrecht főherceg, az olaszok győztek. Teljesen győzedelmeskedtek. De átengedték a győztes címét az osztrákoknak, hogy megkaphassák érte Velencét. Meg is kapták. No, hát éppen így cselekszik a függetlenségi párt is, nem hirdeti a győzelmét s megkapja, amiért harcolt.

Kossuthtól néhány arasznyira egy ötletes ujságíró adomázott. Azt mesélte,

hogy eljegyzési ünnepén egy földbirtokosnál jártak a cigányok.

— Kaptatok-e valamit? — kérdezte a primástól a jegyző.

— En nem kaptam semmit, — válaszolta a primás. — Hanem a brácsást csak az Isten őrizte, hogy nem kapott.

Ez az adomát az egyik harcias ellenzéki mindjárt el is mondta Kossuth Ferencnek, válaszul az ő hasonlatára.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: *Ninisa*, operetta. Felhő Rózsi vendégfellépéssel.
Vasárnap: *Déltán: Egy görbe nap, bohózat*. Este: *Bánya mester*, operetta. Felhő Rózsi vendégfellépéssel.

Felhő Rózsi első vendégszereplése.

— Lotti ezredesei. —

Mintha minden összeesküdött volna a nyári szezon ellen, annak megnyitása óta sehogyan sem akart a színházba az igazi lüktető élet bevonulni. Az elemek is féktelenkedtek és programszerűen majdnem minden este előadás előtt kezdett dühöngeni a zivatar, ömleni a sötét felhőkből a zápor. Akárhányszor többben voltak a színpadon, mint lent a nézőtér.

Felhő Rózsi, ki Leszkaynak volt az üdvöskéje, ma visszavarázsolta a színházba a lüktető életet, a közönséget, a közönség lelkesedését és a színpad élénk mozgalmát. Amint köztudomású lett, hogy Felhő Rózsi hosszabb távollét után újra fellép színpadunkon, a közönség már tegnap nagy számban jelentkezett a színházi pénztárnál és ma kevéssel 8 óra előtt hangos volt a nézőtér, a padok mind megteltek és a színház látképe jól esett mindenkinek, bizonyára legjobban a direktornak.

Hiába, régi de og, hogy a mi közönségünk amily fagyos, és rideg tud lenni, ép oly meleg, leikésülni tudó és áldozatkész akkor, ha valódi műélvezetet nyújt neki a színház.

Felhő Rózsi nálunk nem kell jellemezni, sem ösmertetni. Az ő élénk temperamentuma, az ő végtelen kedvessége, ügyes éneklése, mindenkor eleven játéka, kecses tánca mindenki előtt ösmertes. Idézzük csak vissza emlékezetünkbe, hogy a közönség mily nagy mértékben ismerte el művészetét még *Leszkay* idejében! Azóta majd két év múlt el. Debrecen közönsége ép úgy becúzta őt, mint a miénk és most, mikor visszajött, a mai első fellépése arról győzött meg bennünket, hogy Felhő Rózsi művészetét még jobban megerősödött, kedvessége még bájosabb és mindazon tulajdonságok, melyek a szubrettet ékítik erőteljesebben nyilatkoznak meg játékaiban, énekeiben és táncában.

Mikor Felhő Rózsi a színpadra lépett, percekig zugott a taps, a zsinórpadról hullott a virágos és egy hatalmas babékoszoru ereszkedett le onnan. Ez a ritka ováció jelezte, hogy Felhő Rózsi viszontlátásának mennyire örvendt a közönség.

Szerepléséről mindent megírtunk akkor, ha azt mondjuk, hogy minden egyes énekszámát meg kellett ismételnie és a Fregoli-jelenetével színpadunkon ritkán észlelt diadalt aratott.

Környezetére is áthatott az ő élénksége és közvetlensége. *Polgár*, *Füredi* erős humora, *B. Szabó* előkelő, pompás játéka és *Sarkadi* ellenállhatlan komikuma oly keretet alkottak, mely az egész mai előadást ünneppé avatta.

Carolus.

* *Zilahyné* fellépésel. *Zilahyné* S. Vilma a budapesti Népszínházban nagy sikerrel és dícsőséggel járt fellépésel után néhány hétig gyöngéledett és Gödöllőn pihente ki a téli nagymérvű foglalatosságát. A nyugalom csakhamar visszaszerezte erejét és most már újból csillogtathatja színpadunkon művészetét. *Zilahyné* először *Niobe*-ban fog Felhő Rózsi-val együtt fellépni; azután *Katalin* és a *Kis herceg* két leghatalmasabb szerepében fog a közönségnek ismét igazi műélvezetet szerezni.

* **Felhő Rózsi második fellépése.** Az első szereplés sikere meghozta ismét a lelkes hangulatot a színházba. Ugyaníly hatás ígérkezik Felhő Rózsi második fellépésére is, amikor Ninist fogja játszani. E szerep szintén bő alkalmat nyújt az operett-szubrett minden kiváló tulajdonságainak bemutatására.

A pápa haldoklása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 10.

A pápa betegségéről tegnap jött kedvezőbb hírek ma elmaradtak. A szent atya ma ismét rosszabbul érzi magát, úgy, hogy orvosainak újabb műtétet kellett rajta végezniük. Tény ugyan, hogy a pápa tegnap jobban érezte magát, de az orvosok azt mondják, hogy a jelentéseket mindig homályosan és kedvező színezéssel kellett kiállítani, mert a pápa, a hogy jobban érezte magát, mindent tudni kívánt és a jelentéseket mindig maga is elolvasta.

Az éjjel még azt hitték, hogy második beszúrás nem fognak alkalmazni, ő szentsége azonban ma ismét olyan rosszul érezte magát, hogy a műtét nem volt elkerülhető.

A mai események között érdekesek azok a különféle ajánlatok, melyek a pápa halálára számítva, a vatikánhoz érkeztek. Van egy ezek között, melyben egy külföldi művész arra ajánlkozik, hogy a pápa holttestét úgy kikészíti, hogy magát a holttestet szobornak lehet felállítani a Péter-templomban.

Mai távirataink a következők:

Róma, július 10. A *Giornale d' Italia* jelenté: Laponni és Mazzoni a világ minden részéből táviratokat kapnak, melyekben arra kéri őket, hogy mentsek meg a pápát.

Oreglia, Gotti és Della Volpe bíborosok fogadtatásánál a pápa azon óhajának adott kifejezést, hogy a bíborosok látogassák meg minden nap.

Az éjszaka.

Róma, július 10. (Éjjeli 12 óra 25 perc.) Mazzoni tanár este 10 óra 45 perckor a Vatikánba érkezett. Miután kocsiját elküldte, azt vélik, hogy hosszabban fog ott időzni. Azt hiszik, hogy egy második beszúrás nem fognak eszközölni. Ma este nagyobb az élénkség a Szent Péter-téren, mint az elmúlt estéken.

Mazzoni tanár éjjel egy negyed 1 órakor hagyta el a Vatikánt és úgy nyilatkozott, hogy a pápa állapota az utolsó orvosi jelentés kiadása óta rosszabbra fordult. Azzal az elterjedt híreszteléssel szemben, hogy Mazzoni újból beszúrás alkalmazott a pápánál, kijelentette, hogy ezt még nem tartotta szükségesnek, azonban talán ma reggel meg fogja tenni. Ennélfogva a közvetlen veszedelmet kizártnak tartják. A pápa Mazzoni jelenlétében kevés táplálékot is vett. A szentata, midőn Mazzoni nála volt, teljes öntudata birtokában volt.

Róma, július 10. Reggeli 6 órakor a pápai lakosztályok ablakait, közöttük a hálóterem ablakait is kinyitották. A *Messagero Rossoni* tanárral folytatott beszélgetést tesz közzé. Rossoni kijelentette, hogy a folyadéknak újból való meggyülemlése a mellhártyában a betegség rosszabbodását jelenti, azonban nem előreláthatatlanul. Az esetek nagy részében a folyadék összegyülemlése föl szokott ujulni. Szükségessé fog válni a műtét megismétlése, a mi azonban nem jár veszedelemmel. A szívgyöngesség ezen betegségnek és az agg kornak természetes következménye. Rossoni még azt is hozzátette, hogy azt hitte, hogy a pápát a halálos ágyon

fogja találni, pedig éppen ellenkezőleg, oly tiszta öntudatnál és oly szellemi üdeség birtokában volt, hogy ez a körülmény az igen gyakorolt orvost is tévedésbe ejthette volna a betegség komolyságát illetőleg. A *Messagero* szerint Rossoni tanárnak nincs reménye a pápa felgyógyulására, a *katasztrófa beállását közelállónak tartja*. A *Popolo Romano* azt mondja, hogy naponként három bíborosnak engedik meg a pápa megfigatását. Rossoni és Mazzoni délelőtt fél 9 órakor érkeztek a Vatikánba.

A második operáció.

Róma, július 10. A pápa állapota a tegnapi javulás után ma ismét rosszabbra fordult. Az orvosok konstatálták, hogy a mellben ismét geny-gyülemlés van. Az egyházfejedelem nyugalommal türi szenvedéseit.

Talliani nuncius ma délben a következő táviratot kapta Rómából:

Szent atya egész éjjel állandóan rosszul volt. Folytassuk imáinkat.

Rampolla.

Róma, délelőtt 11 óra. Az izzadmány felszaporodása nagy fájdalmakat okoz a pápának. Ezért Mazzoni újabb műtétet fog végezni ő szentségén. A közérzés most változatlan, az erőhanyatlás azonban tart; érverés 84.

Róma, délután 4 óra. Mazzoni ő szentségén újabb *mellcsapolást* végzett. Az operáció ma gyorsabb lefolyású volt. Az orvos előbb figyelemre fordította a pápát, hogy újabb műtétet akar végezni s a szent atya ebbe beleegyezett. Az operáció 25 percig tartott. A pápa semmi fájdalmat nem érzett s végül megköszönte az orvosnak ügyeskedését.

A műtét után a pápa huslevest, marsalai bort és tojás-táplálékot vett magához. Rossoni és négy orvos analizálták az operáció útján eltávolított folyadékot, az analizálás eredményét holnap hirdetik ki.

Tizenkétezer ajánlat.

A vatikánba tizenkétezernél több ajánlat érkezett, melyben a beteg pápának recepteket és orvosságokat ajánlanak. Festők és szobrászok arra ajánlkoznak, hogy megfestik a pápa utolsó arcképét s halotti maszkot vesznek róla. Több vegyész a holttest bebalzsamozására kér engedélyt, egy külföldi „művész” pedig arra ajánlkozik, hogy a holttestet kikészíti úgy, hogy szoborként lehet majd felállítani a Péter-templomban.

Aradi „kosaras-ügy” a temesvári bíróság előtt.

(Az Onku-Maglás bűnpör.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Temesvár, július 10.

Szenzációs pert tárgyalt tegnap és ma a temesvári törvényszék, mint sajtóbíróság, a melynek elnöke dr. Pescha Miklós, szavazóbírái dr. Szász János és dr. Braun Adolf törvényszéki bírák voltak. Panaszos Onku Miklós, az aradi „Viktória”-bank vezérigazgatója, képviselője dr. Nyikora Kornél; vádlott: Maglás Emanuel aradi román hírlapíró, aki maga védte ügyét.

Onku Miklós dr.-ról Maglás azt írta volt a „Controla” című román lap egyik múlt évi számában, hogy ő is bele van keverve az aradi „kosaras asszony” ügyébe és hogy 14 éven alóli leánykák estek áldozatául, ennélfogva a román egyházi testületekben többé nincs helye. Erre a bank igazgatósági tagjai nyilatkozatot tettek közzé Onku aradi lapjában, a melyben valótlannak jelentették ki Maglás állításait. Maglás azonnal válaszolt egy, a „Controla”-ban közzétett távirattal, a melyben azt írta, hogy

bővebben fog nyilatkozni egy később megjelenő cikkben. Ebben a cikkben Maglás aztán kikelt azon szerzetesek ellen, a kik mint Onku igazgató társai negatív tanuk szerepét öltik magukra egy leánycsábítási ügyben.

Mind a három cikkért Onku beperelte Maglást rágalmazás, becsületsértés és nyomozás alatt álló ügy nyilvánosságra hozataláért, a vádtanács pedig vád alá helyezte Maglást.

A tegnapi tárgyaláson több indítványt tett. Kérte a hírlapi cikkeknek újbóli lefordítását mivel a temesvári törvényszék éppen vádlott egyik perében már kimondotta, hogy az aradi hitestolmács hamisan fordított. Azt kérelmezte, hogy az aradi törvényszéktől megszerzettessenek az aradi „kesaras” ügynek Onkura vonatkozó aktái is, mivel azokban megvan állapítva, hogy Onku ellen egy 14 éven alóli leány súlyos vallomást tett. Harmadik indítványában kérte a bizonyítás kiegészítésének főlvetelét és 10 tünut kért megidéztetni, a kik igazolni fogják, hogy Onku leánycsábítási ügyével először az egyik aradi magyar lap foglalkozott már két hónappal előbb, a nélkül, hogy ő megcáblta volna a róla állított dolgokat, egyszersmind kérte, hogy a két kihallgatott tanu megilletessék, mivel ezek közül az egyik többek előtt oda nyilatkozott, hogy panaszos neki azt az ajánlatot tette, hogy 40 forint jutalom fejében ne tegyen Onku ellen súlyosbító vallomást.

Panaszos és védője hosszú beszédekben elleneztek az indítványok elfogadását Maglás megokolja indítványát. A bizonyításból — ugymond — úgy Onku, mint perlekedő társai félnek, már pedig tiszta lelkiismeretű ember nem szokott félni és nem ellenzi a bizonyítás főlvetelét.

A bíróság visszavonult és hosszú tanácskozás után a vádlott indítványát nem fogadta el, a mire Maglás semmiségi panaszokat jelentett be.

A tárgyalást ma délelőtt kilenc órakor folytatták.

Elnök felolvastván az első cikket, kérte a vádlottat, hogy ő írta-e?

— Igen és elvállalja érte a felelősséget.

Elnök: „Egy magasállású bankhivatalnok és román ur” alatt ki értett?

Vádlott: Ugyanúgy, akit a magyar lapok is értettek, mert a madat nem is az enyém, hanem két hónappal előbb látott nyomdrafestéket egyik aradi magyar lapban.

A bizonyítási eljárás további folyamán felolvasták Karaffa érte aradi leánynak az aradi rendőrség előtt tett vallomásáról felvett jegyzőkönyvet. Altérvez Onku és a Tribuna Poporului közötti viszonyra, Onku Miklós tagadja, hogy az aradi Tribuna Poporului című lappal összeköttetései vannak.

Vádlott: Itt évig voltam belső munkatársa a Tribuna Poporului-nak és a hányzor nem volt pénz, így a munkatársakat kifizessék, mindig az Onku által vezetett bank olólegezte.

A perbeszédre kerülvén a sor, panaszos képviselője éri vádlott legszigorubb megbüntetését, mi súlyos becsületsértést követett el, a nélkül, hogy két kihallgatott tanujával állításait be tudta volna bizonyítani. Panaszos arra utal, hogy mint közszerepet játszó ember csak azért tárdlatott, hogy lehetetlenné tétessék az ő ényesülése a román társadalomban. Kéri a vádlott megbüntetését.

Vádlott azzal kezdte védőbeszédét, hogy tulajdonképpen nem is ő neki hanem panaszosnak illeene ma a vádlottak padján ülni. Onkun nem is ő imputálta legelőször azt a bürelekményt, hanem más hírlapok, a me-

lyeket ő felelősségre nem vont. Cikkeit közérdekből tette közzé, mert az volt a meggyőző dőse, hogy panaszos elkövette azt a súlyos becsületsértést, amely tettével bemocskolta azon egyházi testületek tekintélyét, melyeknek tagja. Hogy a cikkek keményhanguak, az tény, de panaszos lapja szintén megtámadta. Kéri a felmentését.

A bíróság hosszú tanácskozás után Maglás Emánuel vádlottat két havi fogházra és 150 korona pénzbüntetésre ítélte. Enyhítő körülményül vette, hogy büntetlen előéletű, hogy az aradi püspök-választás idejében tőnyleg izgatottak voltak a kedélyek, hogy nem anyagi érdekből közölte a cikkeket, és hogy a hírlapíró idegsorvasztó és gyors munkájában nem igen járhat utána, hogy alaposan megbizonyosodjék a leirandó ügy teljes mibenlétéről.

Panaszos súlyosbításért, vádlott teljes felmentésért felebbezett.

Lilienberg Jakabné szabadlábbon.

(Feltételes szabadság 15 hónap után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Az aradi ügyészség fogházából ma érdekes fogoly szabadult ki, az igazságügyminiszter különös kegyelme folytán. A fogoly, aki egy évi és három hónapi rabság után ismét visszanyerte szabadságát: Lilienberg Jakabné, az ismert aradi szülésző.

Lilienberg Jakabné bűnügye, mely miatt mostanig lakója volt a fogháznak eléggé ismeretes. Lahr Sarolta, a fiatal, osztrák származású nevelőnő halálával kapcsolatos őzv. Lilienbergné bűnügye. Lahr Sarolta évekkal ezelőtt igénybe vette őzv. Lilienberg Jakabné segítségét, hogy egy botlásának következményeit eitüntesse. A szülésző vállalkozott a tiltott feladatra, de a műtétet oly szerencsétlenül hajtotta végre, hogy Lahr Sarolta meghalt.

A nevelőnőt elhantolták és azután napirendre tértek az ügy felett. Senki sem sejtette hogy mi okozta a nevelőnő halálát. Néhány napra a temetés után érkezett meg Ausztriából a nevelőnő atyja s ugyanekkor már sugdostak jobbra-balra arról, hogy mi vitte a halálba Lahr Saroltát. Ez a hír nem maradt meg sokáig mende-mondának, mert az apa feljelentést tett leánya gyanus halála miatt. Erre megindult az eljárás.

Legelőször felboncolták Lahr Sarolta holttestét s azután megindították az eljárást a bűnös szülésző ellen. Ez hosszadalmas és komplikált bűnügy volt. Először Radó Károly dr., utóbb Edvi-Ilés Károly, a jeles kriminálista vitték benne a védő szerepét. Az aradi törvényszék őzv. Lilienberg Jakabné bűnös cselekményeért egy évi és hat hónapi börtönrre ítélte s ezt az ítéletet az összes felsőbb fórumok is helybenhagyták.

Azon a napon, mikor Lilienberg Jakabné előtt kihirdették a kurla helybenhagyó ítéletét, s a mely napon az elítélt szülészőnek meg kellett kezdenie büntetését, Nagy Sándor dr. ügyvéd benyújtotta az aradi törvényszékhez a pörújítás iránti kérvényt. A kérvényt elutasították s azóta őzv. Lilienbergné csendes lakója lett a fogháznak.

Ma azonban jó hírt hozott neki a fogházfelügyelő. Kihirdették előtte, hogy az igazságügyminiszter három hónapot elengedve büntetéséből, egy évi és három hónapi rabság után feltételesen szabadlábba helyezte.

HIREK.

Világító órák a román templomon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

A Thököly-téri gör. kel. román templomnak tudvalevőleg csak az egyik tornyában volt eddig harang, míg a másik torony üresen állott. Papp János, az új püspök, mindjárt megválasztása után nyolcezer koronát adott, hogy abból a másik toronyba is tegyenek harangot, ötezer koronát pedig a templom belső felszerelésére adományozott.

Ez a példa vonzotta Dobro Demeter aradi földbirtokost, aki kétezer koronát juttatott a püspök kezéhez arra a célra, hogy a templom mindkét tornyára egy-egy órát helyezzenek. Olyan szerkezetű óra-művet fognak felállítani, mely egyszerre mindkét toronyórát járhatja. Ejjel a városházi óra mintájára villanyvilágítással fogják az órákat világítani.

Az adományt kísérő levélben azt kötötte ki Dobro, hogy az óráknak október elsején már felállítva kell lenniök. Dobro különben már több ízben juttatott adományokat a gör. kel. egyháznak.

A szentszék július 8-án tartott ülésén köszönettel fogadta a nagylelkű adományt és jegyzőkönyvi kivonat alakjában fejezte ki háláját az adományozóval szemben.

Érdekes különben, hogy a télen az Aradi Közlöny egyik olvasója levelet írt a szerkesztőségnek, melyben felhívta az egyházat, hogy abból a több ezer korona összegű adományból, melyet a román egyháznak több mint tíz évvel ezelőtt a gör. kel. vallás egyik hívője adott arra a célra, hogy a toronyra órát alkalmazzanak, tekintettel arra, hogy az adomány azóta megkészsereződött, télezen órát a templom tornyára.

A szentszék erre azt válaszolta, hogy ilyen adományról nem tudnak semmit, s ha volt is ilyen, azt azóta már más célra használták fel.

Most már a Dobro Demeter nagylelkűsége folytán megoldást nyert az óra-kérdés s október elsejétől kezdve világító-óra fogja tájékoztatni a járókelőket az idő állásáról.

— A város pénztárkezelése. Gunda Zoltán belügyminiszteri számtanácsos, aki Aradon egy hét óta tanulmányozta a városi pénztárkezelés és ellenőrzés módját, tegnap befejezte munkáját és visszautazott Budapestre. Tapasztalatairól, melyek nem a legkedvezőbbek voltak a pénztárkezelésünk ellenőrzési módjáról, két példányban jegyzőkönyvet vett fel és egyet a főispánnál helyezett el, a másikat magával vitte Budapestre.

— Bezerédj Viktor kiténtetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Bezerédj Viktor belügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak, a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül, a Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— Aradiak a drezdai kiállításon. Varjassy Lajos helyettes polgármester és Lőcs Rezső adóügyi tanácsnok ma elutaztak Drezdába, a városok közigazgatási kiállítására. Sarlot Domokos főkapitány, aki Karlsbadban van, szintén csatlakozik hozzájuk és velük együtt tekint meg a kiállítást. Az aradi tanulmányutások Cseh-Morvaországon keresztül jönnek haza.

— A miniszterelnök stilusa. Vanza hivatalos újságnak egy keveset olvasott időközi melléklete: az országgyűlési tudósítás. Ennek a mellékletnek legbuzgóbb hívei mindenestre azok a képviselő urak, akiknek beszédét éppen közli az értesítő. A nagyközönség meglehetősen közömbösséggel lapozgatja végig a mellékletet. Akadnak egy olvasónk, aki bámulatos tün-

relemmel betűzgeti át Khuen-Héderváry gróf beszédeit. A jobb sorsra érdemes kutató megállapította, hogy Magyarország miniszterelnöke a középiskolák írásbeli érettségi vizsgálatán föltétlenül megbuknék, ha a képviselőházi beszédei stílusát követné. A kormányvezér ur minden második mondatában ez a két „kifejezés” található: „a dolgot úgy állítottam oda” és „előbbi beszédeim fonalán”. Ezt a két „kifejezést” fűzi állandóan csokorba, megtévezve a hirhét, „egyelőre” szóval. A miniszterelnök beszédeinek olvasója úgy találta, hogy Khuen gróf képtelen ugyanazon felszólalásában két egyöntetű kijelentést tenni és az a véleménye, hogy Héderváry bizonyára valami súlyos „morbus illogicus”-ban szenved. Már most tekintve azt, hogy a hivatalosan közölt miniszteri beszédeket utólag gondosan megfésülik, képzelhető, hogy a „magyar” kormányelnök micsoda viviszekciót visz véghez a magyar nyelven. Beavatott körökben beszéltek, hogy Négyessy László nyelvtanár Khuen grófnak naponta leckét ad a magyar mondatból, Pauer Imre egyetemi tanár pedig a logikából.

— Halálozás. Özv. Herz Miksáné elhalálása mély gyászba borított több előkelő aradi családot. Az ősz matróna 84 éves korában végelgyengülésben halt meg ma délután. Édesanyjukat siratják Éles Arminné, dr. Vajda Istvánné, özv. Werschwitz Babetta és dr. Herz Andor; és testvérét gyászolja benne Steiner Adolf. A megboldogult neje volt Herz Miksa fakereskedőnek, ki városunk társadalmának köztisztelőiben álló előkelő tagja volt és ki közügyekben, mint városi törvényhatósági bizottsági tag élénk részt vett. Özvegye a jótékony terén sok áldásos munkát fejtett ki és mint az izr. nőegylet egyik alapító tagja nevét e humánus egyület évkönyvében is megörökítette. A temetési szertartás vasárnap megy végbe a Simonyi-utcai gyászházból.

— Szerbia pénzügyei. Ziláltak nagyon a szerb pénzügyek! Ez már nem újság. Most, hogy a trónváltás izgalmi lecsillapultak, napfényre kerülnek olyan tények, amelyek azt is megmagyarázzák, hogy tulajdonképp miért oly ziláltak a szerb pénzügyek. Kitűnt például a vizsgálatból, hogy a pénzügyminiszter 150000 frankot adott át aranyban Sándor királynak. Hogy mire kellett az a pénz a királynak, arról nem szólnak az akták. Nem kevésbé tanulságos Milán király járadékánál előforduló hiány. Milán 860,000 frankot kapott évenként. Meghalt 1901. január 29. Erre az esztendőre tehát csak 29,000 frank járt volna neki. A kincstár az udvar pénztárába mégis befizette az egész évi járadékot. Milán király temetési költségeit, tudvalevőleg, Ferenc József fődözte. A szerb udvar ezen a címen mégis jelentékeny összeget fizettetett magának az állampénztár által. — Sándor király titkáranak neve szintén gyakran fordul elő a listán. Ez a titkár nagy summákat vett föl, hogy titkos missziókat teljesítsen, lapokat szubvencionáljon, a földet körülutazza stb. Ezekon kívül még számos visszaélés derült ki a vizsgálatnál, amelyből azután könnyen megmagyarázható, hogy ez a szerencsétlen kis ország miért szegényedett el annyira.

— Meteor az időjárásról. Negyednapja hűvös, borult, szeles és esős az idő, ami nagy akadálya a folyamatban levő aratásnak. Ha ez így tart még néhány napig, óriási kára lesz a gazdaközönségnek. Meteor ugyanis a következőket mondja:

Julius hónap hátralevő részének változási csomópontjai 10—11—12—13—14—15—16—17—18—19—20—21—22—23—24—25—26—27—28—29—30. napokra esnek, amelyek számra nézve annyian vannak, mint a júniusiak. Így nem remélhetünk állandó huzamos jó időt, hacsak a Napon előjöhetsz kitérőből származott foltok nem nyomnak el a csomópontok jellegét és addig, míg a Nap ezen felén vannak, huzamosabb meleget nem eredményeznének. Ezt ha észlelni fogjuk, számíthatunk ily állandó me-

leg időre. Addig azonban nem fejlődhetik ki állandó meleg, mivel 11—24. és 30. hűvös természetű csomópontok, amidőn lehűlést, esőt, szelet várhatunk. A többi csomópontok meleg jellegűek. Erős hatása a 15-iki. A hónap legváltozatosabb része 10—15-ike közé esik, amidőn a kirándulások tétele nem igen ajánlható. Ezen időköz az aratást is meg fogja zavarni. Változatosnak, esősnek ígérkezik a hónap vége is, a hol a 26—30-iki csomópontok fejtik ki az erős hatásokat. A legnyugodtabb időköz a hónapnak harmadik negyede: 17—24-iki része.

— „Keine angemeldete Wohnung.” Ez a felírás egy Budapestről keltezett, a címzett helyen kézbesíthetetlen levélre van írva. Sőt nem is írva, hanem az odaváló rendőrségi bejelentő-hivatal pecsétjében van ráütve a levélre. A hely, ahol a german nyelv hatalmát lilakéken kiabálja a hivatalos bélyegző: nem Ausztriában van, nem Németországban, nem Timbuktuban, ellenben Magyarországon, ahol nem is teljesen ötletből, nem is teljesen véletlenül magyar volna a hivatalos nyelv. Hol virul ily lilán a german nyelv dicsősége. A felelet ez:

ADRESSAT
HATAUF DEM GEBIRTE
DER KÖNIGL. FREIEN
STADT NAGYSZEBEN
KEINE ANGMELDETE
WOHNUNG.
DAS STADT. POLIZEI-
MELDUNGS-AMT.

Mindenekelőtt konstatálni kell azt a jóindulatot, hogy a Meldungsamt nem Hermannstadt-ban van. Ezelőtt még így volt, tehát: „haladás.” Olyan azonban ez a haladás, hogy ököbe szorul minden magyar kéz.

— Szociálista gyűlés Pankotán. Vasárnap, a hó 12-én szociálista gyűlés lesz Pankotán a plácetén. A hatóság az intézkedéseket megtette s így előre láthatólag simán fog lefolyni a pankotai első szociálista gyűlés.

— A jól megérdemelt vakáció. Mikor a higan a harmincas szám felé kapaszkodik, aki csak teheti, menekül a fülledt levegőjű háztengertől az isteni zöldbe. A vakációzók között legirigylésreméltóbbak azok az emberek, akik tíz hónapon keresztül a fiatal nemzedéket oktatják. Mikor pedig a július elérkezik, ők a legboldogabb haladók, mert anélkül, hogy kérni, könyörögni kellene, szabadok mint a madár, élvezik a megérdemelt pihenőt két hónapon keresztül. Bezzeg mennyivel mostohább helyzetben vannak az állami és a közigazgatási tisztviselők, a kikre pedig egy esztendő szellemi megerőltetése után igazán rátérne egy kis pihenő. Egyedül a bíráknak van megadva az a jog, hogy felváltva, kérés nélkül, hat heti szabadságot élvezzenek, egyébként pedig minden tisztviselőnek a feltesztet hatóságától kell kérni szabadságot, amit pedig csak igazolt betegség esetén adnak meg. Tehát ha valaki nem beteg, annak nem kell szabadság. Ez körülbelül olyan okoskodás, hogy ugyanis miért menjem a tisztviselő szabadságra addig míg nem beteg, vagyis hadd dolgozzék pihenés nélkül, míg bírja. Egyik nagyváradi lapban olvassuk a következőket: Dicséretére legyen mondva Nagyvárad közgyűlésének, a mi törvényhatóságunk a szabadságolásokat igen emberségesen fogja föl és nem úgy értelmezi a tisztviselő szabadságát, hogy az csak halálos betegség esetén vehető igénybe. Bizonyítja ezt az, hogy a tegnapi közgyűlés nem kevesebb, mint tizenkét tisztviselőnek adott ellenmondás nélkül 4—6 hetes szabadságot. Ez az igazi, humanus gondolkodás, mert bizony szükség van a kifáradt szellem fölélkéntetésére. Szóval jól megérdemelt vakáció ez és a hol azt ilyen jó lélekkel adják, ott nem teher a kérés. Tanulhatnánk belőle mi aradiak.

— Vizsgálat egy körorvos ellen. Emlékeztetés még az az interpelláció, amelyet Molnár Akos, a székelyhidi kerület országgyűlési kép-

viselője intézett a belügyminiszterhez Garán János dr. székelyhidi körorvos állítólagos visszaélési tárgyában. Az interpelláció nagy feltűnést keltett, mert Molnár Akos hajmeresztő dolgokat sorolt fel Garán orvos ténykedéseiről. Széll Kálmán volt miniszterelnök és belügyminiszter sürgős vizsgálatot rendelt el, melynek vezetésével dr. Miskolczi Ferencet, Biharvármegye alispánját bízta meg. A vizsgálatot Kovácsnay Marcell székelyhidi főszolgabíró a helyszínen tartotta meg heteken keresztül, egymás után hallgatta ki a tanukat a társadalom különböző osztályából. Valamennyien terhelő vallomást tettek s a felmerült panaszokat egytől-egytől megerősítették. A bebizonyosodott visszaélések egyik leglényegesebbike az, hogy Garán, aki takarékpénztári tisztviselő is volt, minden héten három napig — amíg az intézetnél elfoglaltsága tartott — egyáltalán nem gyógykezelte a betegeket. Bebizonyult továbbá az is, hogy Garán a tanuvallomások alatt reá nézve kezező vallomásra igyekezett birni a tanukat. Egy szülész nőnek állítólag kijelentette, hogy nem kap több lelenegyereket, ha nem vall kedvesen. A vizsgálatot körültekintéssel végezte a főszolgabíró s az iratokat betérjesztette az alispánhoz. Annyi terhelő adat van, hogy Miskolczi Ferenc bihari alispán, mint elsőfokú fegyelmi hatóság előreláthatólag radikális megtorlással fog élni. A székelyhidi rendkívül örülnek az erőlyes vizsgálatnak és a hatóságon kívül hálsak Molnár Akos képviselőjüknek is, aki lerátotta a leplet Garán cselekedeteiről. Érdekes, hogy Garán erős ellenzéki ember és Molnár Akos is ellenzéki képviselő. Már ez is eleve valószínűvé tette, hogy a vizsgálatra alapos okok vannak.

— A nemzetiszínű akasztófakötél. Mikor a kutya nagyontűhös, elbuvik az udvarsarkában, behuzza a farkát s elkeseredetten megugatja a holdat. Van Temesváron egy zuglap, a legeslegutolsó közül való, amelyik ilyenfajta szolgálatot tesz a nemzetiségeknek. Az ördög sem veszi számba, hátnegvicsoritja a fogait s megugatja a — magyarságot. — Valamivel csak meg kell érdemelnit a Germán törekvések támogatására fölterítet asztalról odadobált csontdarabokat! Hogy azta miképp akar a pártfogói szemében érdeket szerezni a Victor Orendi által szerkesztet „Temesvarer Nachrichten für Ungarn”, annak című példája a zuglap utolsó számának ez a „szerkeztől üzenete”:

— Den gemeinen Kä in Parad, der uns eine Probenummer unserer nicht an ihn gerichteten Erklärung zurückkommen hat lassen, bieten wir einen schönen Gruss an und bitten ihn, sich ehebäigst einen rothweis-grünen Strick zu kaufen und sich damit zur höheren Ehre seines theatearischen Lebens gefälligst aufzuknüpfen.

A nemzetiszínű akasztófakötélet kívánja egyszóval a kitűnő temesvári lap egyik ismeretlen haragosának. Vajjon kutakorbácsot nem vásárolhat az a parádi uriembeabban a boltban, a hová Orendi szerkesztő t küldi?

— A nagy-iratosi munkás zargás. Megirtuk tegnap, hogy a nagy-iratosi Vadasdy-pusztán a munkások abbahagyták az aratást, mert nem kaptak béremelést. Miután hatók közreműködése idézte ezt elő, s félni lehetett zargástól, Aradról, Kurtiosról és Pécáról csendőrök mentek ki a pusztára. Az izgókát kitiltották, a munkások pedig megígérték, hogy dolgozba állanak. A csendőrök egyelő kinmaradtak.

— Villámsujtott család. Nagybecerekéről jelentik: A tegnapi délutáni égháboruzás ivatarnak két emberélet esett áldozatul. Kocs Miklós helybeli magánzó kocsin hazatérőben a Ujvidékről. Rajta kívül a kocsin voltak fia Kocs Mihály kéményseprő-mester, menyé, Koc Pál.

né szül. Boieszny és két unokája, kik középiskolai tanulók. Midőn a kocsi a szabályi komphoz közellevő pusztaához ért, iszonyu villámlás és mennydörgés közt megeredt a záporosó. Alig néhány másodpercre, hogy a zivatar megindult, iszonyu villám csapott le, mely a kocsi-ban levőket leterítette. Legelőbb a kocsi-ban bent ülő mintegy tizenöt éves Klárka Nándor tért magához és rémülve vette észre a villám pusztítását. Nagyatya, Kocsis Miklós és annak mellette ülő menyje, egy viruló, ifjú nő, halva terültek el előtte a kocsi-ban. Kocsis Mihály kéményseprő és a másik körülbelül 13 éves fiu a kocsi mellett a földön feküdtek eszméletlenül. A ló csendesen állt a kocsi előtt, nem esett baja. A fiu csakhamar fellármázta a pusztán lakókat, kik bevitték a szerencsétleneket a pusztára és ápolás alá vették. Kocsis kéményseprő és a kis fiu nemsokára eszméltre tértek, de az öreg kocsis és menyje halva maradtak.

— Aki hajókat lop. A bünkrónikák mind tarkábbak lesznek. Ha átkutatjuk a bíróságok aktáit, elfog a csodálkozás, hogy minő leleményességgel eszel ki a modern bandita válogatott bűnököt. Most a modern banditáknak az eddig nem álmódott típusát fogták el az északi tenger egy kis kikötőjében, Eisbergben. Norvég származású ez a gentleman és vanborg a neve. Külső megjelenése a megvesztegetésig előkelő; modora kitűnő nevelésre vall, családja egyike a legjobbaknak. Ez a gentleman azzal foglalkozott, hogy — yachtokat lopott. Mintegy másfél év óta folytatja ezt a mesterséget, amely kiválóan jövedelmező. Tette pedig a következő módon: Elegáns fürdőhelyeken, a hol gyakran tucatjával vannak a dokkknál a benzín yachtok, egyszerűen kiválasztotta egy szép hajócskát, megoldotta, mozgásba hozta, aztán elvitorlázott. Mire a hajó tulajdonosa észrevette, már akkorra a hajótól vaj szépen más kikötő felé tartott, ahol aztán eladta, vagy elzálogosította a járművet. Eddigélé hét hajót lopott.

— A Fehér Keresztben szombaton, július 11-én és a következő napokon Varga Miska híres cigányzenekara hangversenyt rendez.

— A Mayerek. Egy vidéki városban történt, nem is olyan messze, nem is olyan régen. Miniszterjárás volt. A város polgármestere és előkelőségei benzinszagú frakkokban feszengtek az általi perronon, végre berobogott a várva várt vonat. A kegyelmes nagyobb uraktól elsajátított ruganyos léptekkel szállt le a kocsi-ról, s a vörös-képi podesztja „rózsahajnalos és virágillatos“ üdvözlője után megkezdődtek a bemutatások.

— Mayer börtvényes!
— Örvendek.
— Mayer bizottsági tag!
— Örvendek.
— Mayer igazgató!
— Örvendek, — szolt a kegyelmes s finom mosoly játszadozott az ajka körül. Eközben szemébe ölik egy diszmagyaros, vasvilla bajszu, mokány magyar bácsi, odalép hozzá s kedélyesen nyújtja a kezét:

— Urambátyám már nem Mayer?
— Nem, kegyelmes uram, én Libermayer vagyok.

— Porter cipők. Ismert fogalommal lettek Aradon a Porter-cipők, melyek mindenkor kitűnő tartósság, elegancia olcsóság által tűntek ki. Most, hogy a Porter-cég, a raktár tulajdonosa miatt az összes cikkeket árát leszállította, a cipők is olcsóbbak lettek, ami nagyot jelent, ha meggondoljuk azt, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadság-téren, már amugy is a legolcsóbb beszerzési források közé tartozott. A vidéki közönség irásbeli rendelései épp oly figyelemmel intéztetnek el, mintha személyesen tennék bevásárlásaikat. Választékok helyben a házba lesznek küldve. Városi és megyei telefon száma 324. Tíz korona vásárlásnál minden vevő életnagyságú fényképet kap teljesen ingyen, csupán a díszes papírkeretért térítendő meg 3 korona.

— Különösen felhívjuk a közönség t. figyelmét Weinberger Ferenc jóhírű ékszerész és aranyműves mester hirdetései-re. Ezen kiválóan szakképzetű aranyműves mester műhelyéből a legszebben és leglelkiismeretesebben készített új tárgyak, átalakítások és finom javítások kerülnek ki a legolcsóbb áron. Ajánljuk öt mindenkinek a legmelegebben. Ugyanott dus ékszer, ezüst és valódi genfi zseborára raktár. Telefon 439. Jó házból való fiu tanulól felvétetik.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— Árverés a vasutnál. A magyar királyi államvasutak aradi állomási főnöksége közli, hogy a vasuton Aradra szállított kézbesíthetetlen küldemények úgy mint üres láda, varrógép, eke, székek, oszlopok, stb. nyilvános árverését Arad állomáson a kiadási raktárban július hó 22 én délelőtt 9 óraker tartják meg.

—x— Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengi ház). Gyógyszereknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

A megfenyegetett tanító.

(Aradmegyei események.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Erdekes képet nyújtott ma az aradi törvényszék tárgyalási terme. Nyolc subás román ember üt szorongva a vádlottak padján, kiket csoportosulással magánosok ellen elkövetett erőszak vétségével vádolt az ügyészség. A cifra bűni vádlottak meglehetősen nyugodtan várták az ítéletet s csupán néha-néha vetettek egy gyűlölködő pillantást a sorban ülő félig uri, félig munkás ruháju emberre. Ez volt a panaszos, Versigán Ilárie volt monyorói tanító.

A főtárgyalás másik érdekessége az volt, hogy Popa György dr., aki tudvalevőleg lemondott szolgabírói állásáról, most szerepelt Aradon először ügyvédi minőségben, a mennyiben a panaszoszt képviselte.

Versigán Ilárie, tanító volt Monyorón, de általános elégtelenséggel találkozott népevelői működése. Az iskolában kegyetlenül bánt a gyerekekkel, az iskolán kívül pedig kőtekdő, veszekedő ember volt, aki senkivel sem tudott megférni. Három ízben fel is volt már függesztve állásától. A múlt évben fölöttes hatósága ismét felfüggesztette Versigán Iláriet állásától, még pedig úgy, hogy felfüggesztése idejére csak a féllélményeket kapta.

Mikor a község lelkésze a felfüggesztésről az értesítést megkapta, a község házára hivatva a tanítót és közölte vele, hogy nyolc nap alatt az iskolaépületből ki kell költöznie. A község lakossága értesülve erről, nagy tömegbe verődött össze a község háza előtt. Innen mintegy 80-an az iskola udvarába mentek és ott az iskolakulcsot követelték.

A tanító és Szilágyi Ilona tanu állítása szerint ekkor többen azt kiáltották, hogy a tanítót ki kell dobni, nem kell neki nyolc napot hagyni a kiköltözésre.

A tanító ezért magánosok elleni erőszak miatt feljelentést tett azok ellen, akiket a tömegből megismert. Ezek nyolcan a vádlottak padjára is kerültek s a bíróság egy csomó tanut is hallgatott ki, kikre a panaszos a vádbeli cselekmény igazolása végett hivatkozott.

A tanuk közül azonban csak egy volt, aki hallotta, hogy az emberek kidobással fenyegették, a többiek s magának a tanítónak a felelőse is csak azt hallották, hogy a megvádolt emberek az iskola kulcsát kívánták, hogy megnézzék, mi van az iskolában.

A bíróság, melynek elnöke Köllér János, tagjai Földes János és Szöllőssy Jenő dr. voltak, Lehrmann Viktor és Popa György dr. vádbeszédei után a vádlottakat, miután a tanuk egybehangzóan igazolták a vádlottak ártatlanságát, felmentette.

Az ügyész és a magánvádló felebbezték.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Az aratást a legkellemetlenebb idő kíséri. Verőfényes meleg napok helyett, hűvös esős időnk van és a gazda utolsó reményébe is belemarkol az idő szeszélye és pusztítja az életet.

A még le nem aratott buza elveszti acélosságát, a már learatott és keresztbe helyezett buza, a föld tulajdonosságától könnyen rothadásnak indul. Szóval ritka évben volt annyi üszög, szorult és sárga buzánk, mint amilyent az idén kapunk.

Az utolsó napokban a kész áru 25—30 fillérrrel emelkedett s ha ez így tart, a tavalyi buzáért sokkal magasabb árat kell majd fizetnünk.

Mintegy 500 métermázsas buza és 800 métermázsas tengeri magas napi áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 6:60—6:70.

Buza közép 6:40—6:50.

Tengeri 6:00—6:10.

Rozs névleges jegyzés 5:50—5:60.

Arpa névleges jegyzés 5:10—5:30.

Zab névleges jegyzés 5:20—5:30.

Az irányzat szilárd.

— Az aratás. Pankotáról írja tudósítónk:

Az aratás még a múlt hét derekán megindult s e héten folytatva, most már teljes erővel mehetne, ha a 7-én megindult sok esőzés azt meg nem állította volna. A learatott gabonák szépek, a hátralevő a szél s esőtől kivétel nélkül mind fekszik s a nagy rozsda miatt nagy károsodásnak néznek elébe gazdáink, ha az idő hamarosan meg nem fordul kedvezőre. Eddig számitottak átlag hét métermázsas termésre katasztrális holdankint a buzából, de félő, hogy 6 métermázsásra fog lecsappanni. A munkások rend s igyekezet mellett kezdték a munkát.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 11.

Délitőzsde. Buzakinálát jó, vételkedv jó. Sziláru irányzat mellett 50,000 métermázsas került forgalomba, 10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek közül rozs és tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás esős.

Értéktőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$ magasabb, Paris 5 olcsóbb.

Zárás 12 óraker:

Buza októberre	7.37—7.38
Rozs októberre	6.31—6.32
Zab októberre	5.35—5.36
Tengeri júliusra	6.39—6.40
Tengeri augusztusra	6.37—6.38
Tengeri szeptemberre	6.41—6.42
Tengeri 1904. májusra	5.19—5.20
Repce augusztusra	11.45—11.55

Zárás 5 óraker:

Buza októberre	7.37—7.38
Rozs októberre	6.31—6.32
Zab októberre	5.38—5.39
Tengeri júliusra	6.35—6.36
Tengeri augusztusra	6.33—6.34
Tengeri szeptemberre	6.41—6.42
Tengeri 1904. májusra	5.20—5.21
Repce augusztusra	—

SZERKESZTŐI ÜZENetek.

Vidéki tudósítóinkat s lapunk barátait felkérjük, hogy a megkezdett aratás eredményéről lapunkat lehetőleg sürgősen értesíteni sziveskedjenek.

K. I. Tauc. 1. Közöltük a kiadóhivatalal, ez a lap expediálása dolgában intézkedni fog. 2. Tiszteletes ember sem „csunyán“, sem semmiképen nót inzultálni nem szokott. Az ön által felhozott esetben tehát mindakettő hibás. Ez a társadalmi felfogás. Ha azonban az a célja, hogy a bíróság előtt megtorlást keressen, úgy csak az ellen tehet panaszt, aki a sértést elkövette, az eset másik szereplőjére (a háziasszonyra) legfeljebb tanuképen hivatkozhatik.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 10. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon felüli súlyban 110—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 120—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—1 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 112—4 fillérig.
Sertészsám. Július 7. napján volt készlet 46,509 darab, július 8. napján fűlhajtatott 663 darab, július 8. napján elszállított 769 darab. Július 9. napján maradt készlet 46,443 darab. Üzlet: Változatosan.

Eles Árminné szül. Herz Nina, özv. Werschitz Mórné szül. Herz Betty, dr. Vajda Istvánné szül. Herz Berta és dr. Herz Andor a maguk, illetve férjeik, gyermekeik, unokáik és az összes rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, hogy a szeretett édes anyja, anyós, nagyanya, dédanya, testvér és rokon

**ÖZV. HERZ MIKSÁNÉ
szül. STEINER FANNY**

családja boldogítására szentelt életének 86. évében a mai napon jobblétre szenderült.
 A boldogult hült tetemei 1903. évi július 12-én délután 8 órakor fognak a Simonyi-utca 14. sz. a. házból az örök nyugalom helyére kísértetni.
 Arad, 1903. július 10. é.

Lustig Mórné, Steiner Betti, Wallfisch Pálné, Steiner Amália, Rosenthal Mártonné, Steiner Terézia, Steiner Adolf testvérei, Kanitz Mór, Eles Armin, Löffler Jakab, dr. Vajda István, vejei. Kanitz Manoné, Heilpern Ella, Kanitz Jakabné, Löwy Alice, Pálmai Emil, dr. Sas Bernát, unokák nejei és férjei. Kanitz Manó, Kanitz Jakab, Pálmai Emilné, Werschitz Giza, dr. Eles Béla, Eles Géza, dr. Sas Bernátné, Löffler Hermin, Löffler Margit, Löffler Irma, Vajda Iván, Vajda Olga, Vajda Mariette, Vajda Ferenc, Vajda István unokák. Pálmai Alice, Pálmai Aurél, Sas Loránt dédunokák.

CSARNOK.

A doktor úr.

Irtá: Szabó Ferenc. (10)

(Vége.)

XV.

Othon olyan mosolygó, boldog arcok fogadták az érkezőket, mintha most léptek volna ki a paradicsomból. Idegen, ünnepiesen kiöltözött asszonyságok is voltak jelen, akiket, sohasem látott a doktor, mindazáltal úgy mosolyogtak, úgy ropogtatták a doktor kezét, mintha gyermekkori ismerősök lettek volna.

— No, csak hogy megérkeztek!

— Hát bizony siettünk is. Pár forint megbánja az utat, ha fölpanaszolnak a gazdákat, a kiknek legázoltuk a veteményes kertjét. Az a haszontalan erőnek erejével le akarta rántani a doktort a szekérről.

— Borzasztó! Az az ember mindenre képes! Ión az általános vélemény.

— A mai napon örökre utját szegjük a to lakodásának... Fölöltöztött már Mariska?

— A mosolygól idegen hölgyek bevezették a piruló, tetőtől talpig selyembe öltözött kisasszonyt. Králík ur pedig ünnepies arcot öltve, a doktor elé lépett.

— Nagy öröme szolgál lelkünknek az a tudat, hogy leányunkat, szemünk fényét, ilyen nemes, özletlen, szerető szízzel köti össze az isteni végzés. E naptól fogva szoros családi kötelekünkbe tartozik, mely viszony szent pecsételéssel fogadja el a lányom jegyajándékát... Mariska!

A piruló kisasszony elé lépett s a már készen tartott jegygyűrűt kedves ügyetlenséggel erőltette föl a doktor ujjára.

És most a zálogcsere érdekében beszél. Ezzel a még egyre bámuló ember markába nyo-

mott egy másik gyűrűt s intett, hogy juttassa a rendeltetési helyére.

— Most pedig, kedves vejem, fogadd apai csókomat s egyuttal a möringlevelet, a lányom hozományáról, husz ezer forint... hogy állásodnak megfelelő háztartást rendezhessetek be.

A doktor ur lángoló szempárja viharos érzelmekről tanuskodott. Most már a helyzet váratlanságával is kibékült, elannyira, hogy heves zokogással borult az örömapa nyakába. Utána a mama következett, ki — dicséretére legyen mondva — maga tette meg a nyakbomláshoz okvetlen megkívánt lépéseket. Utóljára jött a menyasszony, kit a tulboldog szülők erőltettek a meghatott ember karjába, ki is tétovázását kárpotolni akarván, olyanokat cuppantott a kedves leány ajkán, mint valami csoszogó pék-papucs.

Most már aztán fonhatták, vethették a hálót a szomszédban: nem ért többet semmit. Az Erisz almája megszűnt vitatárgyul szolgáljni közöttük.

XVI.

A következő napok egyikén Králík találkozott Mihálíkkal. Nem állhatta meg, hogy egy pár szurással ne kedveskedjék a hajdani jó barátoknak.

— Hát hogy van a kedves kisasszony? Nem fogott még számára valakit, valami lódotort, csak hogy éppen doktor legyen?

— Nem cégereskedtem úgy mint kend, aki nem is hurkkal, hanem dobbal fogta a maga verebét. Ilyen vörös rókához nem is adtam volna a lányomat!

— Savanyu a szőlő, ugy-e? Hát aztán ki ígért tízezer forintot neki, ha nem kend?

— Ki mondta, hogy pénzt ígértem? Melyik ujjából szopta ezt a hazugságot?

— Zsebemben a kend hozzá irt levele... Elég szégyen, gyalázat!

— Igen kacagott Mihálík, hogy a foga is recsegett belé, Szégyen gyalázat? Hát ez mi! Ezzel maga is kivonta zsebéből a Králík utolsó levelét. Kend mer nekem a szégyenről beszélni, akinek annyi szemérem sincs a képesfelén, mint a csizmám sarkán?

Itt ígérget huszezer forintot, itt rimánsodik, hogy vegye feleségül a híres gazdasszony lányát s aztán meg rá támad... Kendé a szégyen, a gyalázat, ebadta! Ezzel sarkon fordult, ott hagyva a bámész embert, ki most már igazán nem tudta hogy mit gondoljon, annyira kihozta sodrából e furcsa levél történetét. Hogy kerülhetett Mihálíkhöz ez a levél?

Más megoldás nem volt: be kellett várnai a vőlegényt s kérdőre vonni. Várt, várt, de a doktor ur nem sietett fölkeresni a menyasszonyt.

Králík uram eleinte természetesnek találta a dolgot, amennyiben kétezer forint kész pénz adott a kezébe, hogy állásának megfelelő butort vegyen, aztán az antik ékszereket is elvitte magával, hogy a kor igényei szerint átalakíttassa. Nagy sor ám ez, meggondolatlan hebe-hurgya módon nem lehet elintézni!

A második héten levél érkezett Pestről a doktor urtól, értésül adva, hogy a váratlan bal eset miatt kórházba került, azért nem tudott életelt adni magáról. Most azonban már jobban van. Már ei is indult, hogy bevásárolja a butort. Csak hogy nagy baj van ám: az asztalos munka ára hallatlan módon felszokott. Ha nem akarják, hogy már az alku kezdetén megakadjon, küldjenek újabb kétezer forintot. Egyébiránt csókolja mindnyájukat hálás fiuk stb.

Králíkék rászánták magukat erre az áldozatra is, noha kissé drágálták a négyezer forintos butort. De Mariska sirt, hogy elemésztí magát, ha e kivánságot nem teljesítik. Ugyis a hozományábóladják. Hát legyen! Csak hogy Králík uram egyet gondolt s lerándult Pestre a kívánt összeggel.

Megérkezvén, kérdezősködött, járt fűhöz, fához: de senki sem tudta a doktor ur nyomába igazítani. Osszejárta a kórházakat: ilyen nevű ember sehol sem fordult elő a listákon! Ujra gondolt egyet: lerándult Eszékre, fölkereste a pályatársakat.

Azok még annyit sem tudtak róla, mint a pestiek. Még lexikonokat is felütözték, de a Sárvári doktor nevét ott sem tudták föl találni.

Ilyen nevű professzor soha nem volt Eszéken. Nem volt s hihető, hogy nem is lesz...

Sz es z ü z l e t.

— Július 10. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Sárvári mosók 12'80—13'— korona másszánként.

NAPIREND.

Július 11. Szombat. Róm. kath. naptár: Pius pápa. — Protestáns naptár: Pius pápa. — Izraelita naptár: Sabbat, Balak. — Görög-keleti naptár (június 28.): Cirják és Janos. — A nap két 3 óra 58 perckor, nyugszik 7 óra 39 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Ereklje-múzeum helyisége mellett átésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, semmi vagy kevés csapadék.

Július 11. Az új-aradi kereskedők jótékonycélu asztaltársaságának táncvigalma (Szöllő-kerthelyiség.)

Nyári színház.

Szombaton, 1903. évi július hó 11-én:

FELHO RÓZSI mint vendég:

Niniss.

Enekes bohóság 3 felvonásban. Irtá: Hennequin és Miland. Fordította: Csepreghi Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Gregoár Korninszki	Szabó József.	Dessablet A grófné	Füredi J.
Anatol Narciss	Marházi M.	Sileriné Georgina	Felhő Rózs.
Düpítón	Polgár S.	Somlai A.	Pajor Agaes.
	Somlai A.	Győre Alajos.	Szilassy J.
		Komornyik	Tóth Lajos.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

Fleischer Adolf

figyelmébe!

Gyáva fickó!

A nővéremmel szemben tanusított tegnapi viselkedésével egy cseppet sem bizonyította be azt, hogy maga tartalékos tiszt és műveltebb köri tagja. Vagy talán azt hiszi, mert maga egy orvosnak, az izr. szent egyet elnökének fia, tehát magának mindent szabad? Még az is jogában áll, hogy egy védtelen nőt, itt reprodukálhatatlan kifejezésekkel vérig sértegeszen? Csak gyáva férfi teheti, hogy úgy viselkedjék, s felpozozással és egyéb tetlegességgel fenyegetsen egy védtelen nőt. On tudta azt, hogy nem vagyok otthon és nem kelhetek nővérem védelmére.

Ugy látszik, maga is örökölte anyjának perlekedési mániáját, aki, ha kifogy a cselédkével való perlekedésből, úgy keres mászt és kikezd a lakó szomszédokkal. Ha elégtétel kell, jöjjon kap a kutyakorbáccsal, mert az való egy ilyen gyáva fickónak.

Seelinger M. Andor.

Ma szombaton, július 11-én

és a következő napokon

VARGA MISKA

cigányzenekara a

„FEHÉR KERESZT” SZÁLLODA

TÉLI KERTJÉBEN,

HANGVERSENYT

rendez.

Kezdete 8 órakor. — Bemenet díjtalan.

* Az ezen rovart alatti közlőitekért nem vállal fe-lősséget a szerkesztő.

Magyar királyi államvasutak üzletvezető-sége Aradon.

17412—1903. I. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak alólirótt üzletvezetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott hivatalnok és hivatalnok-gyakornokok részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgáltatásokban egyenruhát viselni tartoznak.

Az ezen hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruhadarabok a következők: 1. nyári zubbony, 2. tavaszi és őszi zubbony, 3. téli zubbony, 4. nyári nadrág (sötét-kékesszürke, vagy drappszínű posztó), 5. tavaszi és őszi nadrág, 6. téli nadrág, 7. tavaszi és őszi felöltő, 8. téli felöltő, 9. nyári sapka, 10. nyakra való, 11. keztyű, 12. karkötő, 13. rangjelző rózsák.

Az 1—8. tét. alatt felemlített ruha darabok készítéséhez megkívántató felsőkelmék bármely bel-földi posztógyárnál szerezhetők be.

A 9—13. tétel alatt felsorolt egyenruházati cikkek, valamint az 1—6. tétel alatti ruhadarabok elkészítéséhez a felsőkelmén kívül szükséges egyéb kellékeket szállító tetszése szerinti forrásból szerezhetők be, ezekre nézve csak az kötetik ki, hogy jó minőségűek s amennyiben ezen cikkek Magyarországon is gyártják, hazai gyártásuk legyenek.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló pályázati feltételek a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt valamennyi államvasuti üzletvezetőségnél megtekinthetők, illetve a szóban levő pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók.

Az ajánlatok fölélti határozathozatal, illetve a szállítás odaitélése az ajánlat felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ikenként 1 koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külczimmel:

"Ajánlat hivatalnoki egyenruhák szállítása iránt 17412—903. sz. hoz" 1903. évi július hó 25. ikénap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségnél általános osztálya főnökéhez benyújtandók vagy posta útján beküldendők. Bánatpénz gyanánt 400 korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi július hó 24. iké déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendők.

Aradon, 1903. évi július hó.

Az üzletvezetéség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

16283—1903.

Hirdetés.

A folyó évi június hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról szerkesztett 9 darab összeírású jegyzéket az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1903. évi július 11-ik napjától számított 8 napra közszemlére azzal

teszszük ki, hogy ez ellen nemcsak az érdekeltek: névszerint Fitus József, Szopka Jakabné, Ferenzi Vilmos, Schreiber Lajos, Ilj Weisz Mór, Lisinszky Lajosné, Tagányi István, Fényes János és Kölbász István, hanem az aradi ipartestület és kereskedelmi testület is nyújthat be 8 napon belül a fogyasztási adófelügyelőségnél észrevételeket.

Arad, 1903. évi július hó 9. ék.

A városi tanács.

M. kir. államv. üzletv. Szeged.

17397—1903. III. szám.

Pályázati hirdetés.

A Nagy-becskerék állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1904. évi január hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1908. évi december 31-ig.

Bérllőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: Az emeleten: 3 vendégszoba, 1 előszoba, lakásul: 3 szoba. A földszinten: 1 cselédszoba, 1 pinczér-szoba, 1 éléskamra, 1 konyha, 1 sőtés, továbbá 2 pincze, 2 padlás, 150 m² területű gazdasági udvar és használatra átengedetük az I—II. (99 m²) és III. (41 m²) osztályu éttermek.

Az egy korona bélyeggel ellátott és "Ajánlat a m. kir. államvasutak fönt kiirt Nagy Becskerék állomása pályaudvarán levő vendéglői üzletre" felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetett okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi július hó 25-én déli 12 óráig az alulírt üzletvezetéség általános főnökénél (Üzletvezetéségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kétfőszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetéség gyűjtőpénztáránál 1903. évi július hó 24. ék déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendők.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetéség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 12. szám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevők-ről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétellett, figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi június hóban.

Az üzletvezetéség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.
28710—1903. F. IV. sz.**Hirdetés.**

Ezennel közírtt tételtek, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alábbi felsorolt állomásokon árverés alkal-mával azonnali készpénz-fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	1. évi július hó
Szeged	20-án d. u. 2 óra
Debreczen	22-én d. u. 2 óra
Arad	22-én d. u. 2 óra

Budapest, 1903. évi július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak üzletv. Aradon.

17674—1903. I. sz.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak Szentés állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1903. évi november hó 1-ével kezdődik és tart azon időponttól számított öt éven át, vagyis 1906. évi október hó 31-ig.

A bérleti feltételek, valamint az ételek és italok árjegyzéke az alul-írt üzletvezetéség I. osztályában a rendes hivatalos órák alatt heteköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is az ajánlattevők-ről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az egy koronás bélyegű és "Ajánlat a szentesi pályavendéglő bérletére a 17674—1903. számhoz" felirattal ellátott, borítékba zárt, lepecsételt s két tanu előit aláirt ajánlatok a vonatkozó okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparengedély stb.) együtt 1903. évi augusztus hó 12-én déli 12 óráig az alul-írt üzletvezetéség általános (I.) osztálya főnökénél nyújandók be.

Bánatpénz fejében 100 korona, azaz száz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi augusztus hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetésége gyűjtőpénztáránál leteendő.

Takarékpenztári letétkönyvek bánatpénz képen nem fogadtatnak el.

Értékpapirok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb árfolyam szerint jegyzett értékben, de sosem névértéken felül fognak számíttatni.

A készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

A bánatpénz letétele az ajánlatban megemlítendő, de a letételről nyert pénztári letéti-jegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett, valamint a távirati uton tétel ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a felajánlott bérösszegre való tekintet nélkül, szabadon történik.

Aradon, 1903. évi június hóban.

A m. kir. államv.
aradi üzletvezetésége.

(Utánnymás nem díjazatik.)

9208—1903. kh. szám.

Hirdetés.

Az utóbbi időben előfordult gyakori ebmarási esetből azt következtetem, hogy a kutyáknak 40 napi szájkosárral való ellátására f. évi június hó 24. ék 8946—1903. sz. a. kiadott és hirdetésnyilleg, valamint dobszó útján is közzé-tett rendeletem az ebtartó közönség által betartva nem lett, ennélfogva figyelmeztetem az ebtartó közönséget, hogy a fentebb hivatkozott intézkedésemet annál is inkább betartsa, mert amennyiben az ebmarási esetek ismétlődni fognak, az esetben az 1888. évi VII. t. cz. 69. szakaszában biztosított jogomnál fogva a város területén levő összes kutyáknak 40 napig való kötve tartását és a szabadon poráz nélkül járó kutyáknak tekintet nélkül arra, hogy szájkosárral vannak ellátva vagy sem, elfogását és kiirtását fogom elrendelni.

Arad, 1903. évi július hó 3-án a kapitányi hivatal, mint I. fokú állat egészségügyi hatóság.

Green,
t főkapitány.

M. kir. államvasutak.

74729—1903. szám.

Pályázati hirdetés.

Az alulírt igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben, illetőleg 1906. év végéig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, m. p.:

I. Kő és földnemű anyagok, nevezetesen: chamotte-agyag és tűzálló téglák.

II. Olvasztó tégelyek.

A kiirtás tárgyát képező egyes cikkek előtüntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintakul szolgálnek, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módzatok valamennyi hazai kereskedelmi- és iparkamaráknál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál, Budapest, VI., Andrassyut 78. sz. II. emelet 47. ajtószám, ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi július hó 28. ék déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, vagy posta útján oda beküldendők és a boríték ezen külczimmal látandó el:

"Ajánlat 74729—903. számhoz.

Az ajánlott áruk egy évi értékének 5%-kal felérő bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb folyó évi július hó 22-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módzatok betartása mellett állíttatnak ki, figyelembe vételre nem számíttatnak.

Budapest, 1903. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy jó házból

való fiu tanulónak fizetéssel felvétetik Baumann Ignác vegyeskereskedésében Miksa-u. 1. 1523

A közeledő hadgyakorlatok

alkalmával keresek egy ügyes korcsmárost. Előnyben részesül az, aki a hentesmesterséget értl. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1539

Egy jóforgalmu fodrászüzlet

olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1540

Egy teljesen beültetett

és termő 8 kat. hold szőlő eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1224

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

SIÓFOK

a Balaton

leghullámogabb pontján.

Tökéletes

tengeri fürdő.

Zálogczédulákat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA
Minorita-palota.

Alkalmi vételtek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1431

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Hirdetmény.

A csanádi róm. kath. püspökség makói uradalmához tar-
tozó és Makó város belterületén fekvő alább felsorolt bérletek
folyó évi szeptember hó 30 án lejárván, **ez évi augusztus hó
16-án délelőtt 11 órakor** Makón a Tisztartósági iroda helyiségé-
ben megtartandó nyilvános árlejtésen 1903. év október hó
1-től kezdődőleg ujabbi három egymásutáni év tartamára ha-
szonbérbe fognak adatni.

Felhivatnak a bérelni szándékozók, hogy az árlejtésen 10%
bánatpénzzel ellátva minél számosabban megjelenni szivesked-
jenek. A bérleti feltételek a számtartósági irodában bármikor
megtekinthetők.

Haszonbérbe adatik:

1. A városház melletti pinczehelyiség (Szűsz raktára).
2. A piac téren lévő számtartói laképületben elhelyezett
Topcsi Teréz és Dominusz R.-féle két külön álló bolthelyiség.
3. A városi vágóhid szomszédságában fekvő 7⁷⁰⁰/₁₁₀₀ -öl
területű szántó föld.

Makó, 1903. évi július hó 8-án.

Tisztartóság.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép
javítóhelye és raktára, Szabad-
ság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.
Raktáron

Singer karikahajós varrógépek
műhímezésre, továbbá

zajtalan járasu Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1513

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vál-
lalok. — Nagy raktár kerékpár és
varrógép alkatrészekben.

12820—1903.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város külhatárá-
ban fekvő földbirtokok megjelölé-
sére vonatkozó szabályrendeletnek
megfelelőleg eszközöndő határjel-
zésre kitézött határidőt 1903. évi
október hónap 1 ső napjáig meg-
hosszabbítjuk.

Felhívjuk mindazon külhatári
földtulajdonosokat, a kik a ha'ár-
jelzést nem eszközölték, hogy azt
legkésőbbben 1903. évi szeptember
hónap végéig teljesítsék, mert el-
lenkező esetben a határjelzést ha-
tóságilag fogjuk eszközölni és
a költségeket közigazgatási uton
behajtani.

Arad, 1903. június hó 13-án.

A városi tanács.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
kitűnően berendezett és
jól felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomdai
munkák gyorsan és ponto-
san elkészítetnek.

Méltányos árak!

Báli meghívók,
Tánczrendek,
Belépti-jegyek,
Esküvési és eljegyzési
kártyák,
Gyászjelentések,
Üzleti körlevelek,
Levélpapírok,
Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!